

Riigilõivuseaduse ja metsaseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Riigilõivuseaduse (edaspidi *RLS*) muutmise seaduse eelnõu algatamine on tingitud vajadusest viia riigilõivumäärad kooskõlla RLS § 4 lõikest 1 tuleneva kulupõhimõttega.

Keskkonnaameti keskkonnakaitselubade toimingute riigilõivumäärade muutmine põhineb Keskkonnaameti 2021. ja 2022. aasta keskkonnakaitselubade menetlusega kaasneva teenuse kulude analüüsil, sh aja- ja ressursikulul ning tegevusvaldkondade erisustel.

Merendusvaldkonnas on peamised muudatused seotud laevapere liikmete eksamite vastuvõtmise ning diplomite ja tunnistuste väljastamisega seotud riigilõivudega, mis on püsinud muutumatud aastast 2016. Samuti tõstetakse laevade ja sadamate ülevaatustega seotud riigilõive, millest suur osa on püsinud muutumatuna aastast 2006.

Transpordiameti maismaatranspordivaldkonnas tõstetakse kõiki lõive keskmiselt umbes 15 protsenti. Praegu kehtivad lõivud on suures osas püsinud muutumatuna aastast 2009, samal ajal on tarbijahinnaindeksi kasv olnud umbes 73%. Arvestades, et viimastest riigilõivude muudatustest alates on kasvanud olulisel määral nii tööjõu-, IT- ja olmekulud, on otstarbekas lõive tõsta, et teenuste osutamine oleks jätkusuutlik.

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi ka *TTJA*) mõningad riigilõivumäärad on püsinud samal tasemel aastaid, ega kata toimingu tegemisega kaasnevaid otseseid kulusid, mis on seotud nii toimingu tegemisele kuluva ajaga kui ka tööjõukuludega. Toimingutega on vajadusel seotud ka üldkulud, nagu näiteks bürookulud, juhtimis- ja raamatupidamiskulud.

Eelnõuga ühtlustatakse sarnaste objektide ehitusloa ja kasutusloa taotluste toimingutega seotud riigilõive ning kehtestatakse RLS lisa 3 uues sõnastuses. Sagedusloa andmise ning kehtivusaja pikendamise valdkonnas tõstetakse kõiki lõive keskmiselt 23 protsenti. Praegu kehtivad lõivud on suures osas püsinud muutumatuna aastast 2001, samal ajal on tarbijahinnaindeksi (edaspidi *THI*) kasv olnud umbes 127%.

Samuti lisatakse uus riigilõiv metsateatise esitamisel, millega seoses lisatakse riigilõivu tasumise õiguslik alus ka metsaseadusesse.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu menetlevad Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna peaspetsialist Artur Lundalin (e-post: artur.lundalin@fin.ee, tel: 5885 1321) ja nõunik Anneli Valgma (e-post: Anneli.valgma@fin.ee, tel: 5885 1315).

Eelnõu keskkonnakaitselubade riigilõive käsitleva osa puudutava osa koostas Kliimaministeeriumi keskkonnatehnoloogia osakonna (1. septembrist keskkonnakorralduse ja kiirguse osakonna) nõunik Hanna Vahter (e-post: hanna.vahter@kliimaministeerium.ee, tel 626 2981).

Eelnõu merendusvaldkonna riigilõive käsitleva osa valmistasid ette Kliimaministeeriumi meremajandusosakonna õigusnõunikud Anton Merits (e-post: anton.merits@kliimaministeerium.ee) ja Katerin Peärnberg (e-post: katerin.pearnberg@kliimaministeerium.ee). Õiguslikke ettepanekuid tegi Riigilaevastiku õigus- ja hankeüksuse juht Katrin Andre (e-post: katrin.andre@riigilaevastik.ee).

Transpordiameti maismaatranspordi valdkonna toimingute riigilõivudega seotud eelnõu osa valmistas ette Kliimaministeeriumi teede- ja raudteeosakonna veondus- ja liiklustalituse juhataja Margus Tähepõld (margus.tahepold@kliimaministeerium.ee).

Eelnõu sidevaldkonna riigilõive käsitleva osa valmistasid ette Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sideosakonna juhataja Tõnu Nirk (tonu.nirk@mkm.ee) ja peaspetsialist Liisi Moks (liisi.moks@mkm.ee) ning raudtee, ehituse ja kutsekvalifikatsiooni tunnustamise osas Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti õiguse valdkonna juht Martti Kangur (martti.kangur@ttja.ee).

Metsaseaduse muudatuse ja metsateatise riigilõivuga seotud muudatuse valmistasid ette Kliimaministeeriumi metsaosakonna nõunikud Maret Parv (e-post: maret.parv@kliimaministeerium.ee) ja Leno Kuura (e-post: leno.kuura@kliimaministeerium.ee) ning õigusosakonna nõunik Marko Lelov (e-post: marko.lelov@kliimaministeerium.ee).

Eelnõu õigusekspertiisi tegid Kliimaministeeriumi õigusosakonna nõunik Annemari Vene (e-post: annemari.vene@envir.ee, tel 5565 5707), Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (ragnar.kass@mkm.ee) ning Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (e-post: virge.aasa@fin.ee) Keeleliselt toimetas eelnõu Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (e-post: sirje.lilover@fin.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud ühegi teise menetluses oleva eelnõuga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõu keskkonnakaitselubasid puudutav osa on seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2023–2027 punktidega 5.1.1 ja 6.1.1.

Eelnõukohase seadusega muudetakse:

- riigilõivuseadust redaktsioonis RT I, 30.06.2023, 63.
- metsaseadust redaktsioonis RT I, 27.05.2022, 14.

Eelnõukohase seaduse vastuvõtmiseks on vaja Riigikogu poolthääle enamus.

2. Seaduse eesmärk

Eelnõus kirjeldatud muudatused tehakse eesmärgiga ajakohastada keskkonnakaitselubade, merendusvaldkonnaga ja maismaatranspordiga seotud riigilõivumäärasid, samuti raudteeseaduse, ehitusseadustiku, kutsekvalifikatsiooni tunnustamise ja elektroonilise side seaduse alusel tehtavate toimingute eest võetavaid riigilõivumäärasid, mis on püsinud samal tasemel aastaid. Samuti kehtestatakse riigilõivud mõningatele seni lõivustamata toimingutele

(nt metsateatise esitamine). Riigilõivumäärade kujundamisel on lähtutud eelkõige kulupõhimõttest. Kulupõhimõtte kohaselt peab riigilõivumäär katma vähemalt toimingute tegemisega seotud otsesed ja teatud ulatuses ka kaudsed kulud. Otsesed kulud on kulud, mida saab seostada mingi toiminguga. Otsesed kulud hõlmavad palgafondi ning transpordikulu. Sõltuvalt toimingust võib otsesete kulude hulka lisanduda veel muid erinevaid kulusid, millega tuleb konkreetse määra arvutamisel arvestada. Kaudsed kulud on kulud, mida on võimalik kaudse seostamise põhjal siduda vastava toiminguga. Kaudseteks kuludeks on näiteks majandus- ja halduskulu, arhiveerimine elektrooniliselt ja paberkandjatel, juhtimis- ja raamatupidamiskulud.

RLS § 4 lõige 2 võimaldab riigilõivumäära kehtestada kulupõhimõttest erinevalt lähtuvalt toimingute eesmärgist, sellest saadavast hüvest ja kaalukast avalikust huvist, eelkõige sotsiaal- ja majanduspoliitilistest kaalutlustest.

Keskkonnakaitselubade riigilõivumäärasid puudutavad olulisemad muudatused:

- Kehtivas riigilõivuseaduses on keskkonnakomplekslubade (edaspidi *kompleksluba*) menetluste riigilõivud samaväärsed. Eelnõu kohaselt eristatakse komplekslubade riigilõivude puhul edaspidi tegevuse valdkonda tegevuse mahtu – tööstusheide (tööstusheite seaduse § 41 lõike 5 alusel kehtestatud määruses sätestatud andmed ja lisad), jäätmete käitlus (jäätmeseaduse § 81 lõikes 2 sätestatud andmed ja lisad), õhu saastamine (atmosfääriõhu kaitse seaduse § 98 lõikes 1 sätestatud andmed ja lisad) ja vee erikasutus (veeseaduse § 193 lõigetes 1 ja 2 sätestatud andmed ja lisad) ning tegevusala – tööstus- või tootmine või põllumajandus.
- Kaotatakse riigilõivu määra erisus kompleksloa läbivaatamise eest, kui tegemist on kemikaalseaduse tähenduses A- ja B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtte taotlusega.
- Kaotatakse seni kehtinud riigilõivu vabastus veekogu paisutajatele. Edaspidi tuleb paisutamiseks vajaliku vee erikasutuse keskkonnaloa (edaspidi *veeluba*) taotlemisel tasuda riigilõiv. Seni kehtis riigilõivu kohustus vaid hüdroenergia tootjatele.
- Kehtestatakse riigilõiv kui keskkonnaloa või keskkonnakompleksloa muutmine otsustatakse avatud menetluseta, välja arvatud keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõike 5 punktis 3 sätestatud juhul (loa omaja andmete muutumine).

Keskkonnakaitselubade riigilõive tõsteti viimati 2020. aastal 2018. aasta teenuste kulupõhisel analüüsil. Nende suurendamine on põhjendatud majanduskasvu, inflatsiooni, keskmise palga ja raha ostujõu näitajate muutmise ning Keskkonnaameti tegevuskulude kasvuga. Komplekslubade, keskkonnalubade, kiirgustegevuslubade, riikidevahelise jäätmeveo lubade, maavara geoloogilise uuringu lubade ning fluoritud kasvuhoonegaase sisaldava toote, seadme ja süsteemi käitlemise lubade teenuste arvestuslik kulu oli 2022. aastal 2 600 391 eurot. Samas riigilõivu laekus neist teenustest 2022. aastal 370 897 eurot, mis katsid vaid 14% kuludest. Kehtivad määrad ei vasta seega teenuse tegelikele kuludele.

Samas tagamaks seatud keskkonnamärgide täitmine ja vajalike investeeringute tegemine, on ühiskonna ja ettevõtete ootused lubade tähtaegsele väljastamisele ning õigusaktide nõuded lubade kvaliteedile ajas pidevalt tõusnud. Load peavad olema põhjalikud ja kõiki nõudeid arvestavad, mis tõstab menetluste keerukust ning seab Keskkonnaameti spetsialistide kompetentsusele kõrged nõudmised. Lubade sisulise kvaliteedi tagamiseks on vajalik oma ala ekspertide tugi ning kaasaegsete tehnoloogiate ja alternatiivsete võimalustega kursis olemine. Spetsialistide kompetentsust saab tõsta läbi vastava hariduse, töökogemuse ning täiendkoolituste. Samas on madal palgatase ja töökeerukus tekitanud tööjõu kõrge voolavuse

(vabatahtlik tööjõu volavus 2022. aastal oli 12%) ning seeläbi kompetentsete spetsialistide puuduse.

Riigilõivumäärade muutmine põhineb Keskkonnaameti 2021. ja 2022. aasta keskkonnakaitsealuste andmise ja haldamisega kaasnevatel teenuste kulude analüüsil ehk kulumudeli alusel. Mudelis on kaardistatud Keskkonnaameti põhiteenused, millega jaotatakse kõik kulud ressurssideks. Suurimad neist on tööjõukulu, majanduskulu, kinnistud ja transport. Põhi- ja tugiteenustele otse jaotatakse tööliinide tööjõukulu (töötaja osakaalu alusel), töötaja transpordikulu ja konkreetse teenusega seotud tellimused (eksperthinnangud, uuringud jne). Riigilõivumäärade muutmisel kulupõhimõttel arvestatakse keskkonnakaitsealuste seotud toimingute otsest kulu ehk tööjõukulu, transpordikulu ja konkreetse teenusega seotud tellimust ning kaudset kulu ehk majanduskulud, kinnistukulu, administreerimiskulu, koolituskulu, lähetused ja IT-kulud. Keskkonnakaitsealuste teenuste kuludest moodustavad otsesed kulud ligikaudu 85% ja kaudsed kulud 15%. Kulumudelit on Keskkonnaamet arendanud mitme aasta vältel ning mudelis on teenused jaotatud valdkondlike loa menetluste kulude põhjal.

Merendusvaldkonnaga seoses muudetavad riigilõivud on kehtestatud 2016. aastal ning on püsinud sellest ajast saadik muutumatuna. Toimingutega seotud kulud (eelkõige töötunnitasu) on vahepeal märgatavalt tõusnud, mistõttu on põhjendatud nimetatud riigilõivude ülevaatamine.

Transpordiameti maismaatranspordi valdkonna toimingute eest võetavad riigilõivumäärad kehtivad suures osas muutmata kujul alates 2009. aastast. Muutunud majandusolukorra tõttu on lisaks kulude kokkuhoiule avalike teenuste rahastamiseks vajalik täiendada riigieelarve tulude koosseisu. Tuleb leida selliseid täiendavaid allikaid, mis oleks kooskõlas üldise maksupoliitikaga: teenimise asemel tarbimise ning keskkonda koormavate tegevuste kõrgem maksustamine. Seega on eelnõu eesmärk on riigilõivumäärad ajakohastada ning viia need paremasse vastavusse aja jooksul muutunud kulukomponentidega.

TTJA antavad load peavad olema põhjalikud ja kõiki nõudeid arvestavad, mis tõstab menetluste keerukust ning seab TTJA spetsialistide kompetentsusele kõrged nõudmised. Lubade sisulise kvaliteedi tagamiseks on vajalik oma ala ekspertide tugi ning kaasaegsete tehnoloogiate ja alternatiivsete võimalustega kursis olemine. Spetsialistide kompetentsust saab tõsta läbi vastava hariduse, töökogemuse ning täiendkoolituste. Arvestades valdkonna spetsiifilisust ja TTJA ressursse, on menetlejate ametikohtade arv ühe menetluse kohta keskmiselt 0,5, samas kui menetluste arv loa liigi kohta aastas ületab enamustel juhtudel 100 menetlust, mõnel juhul ka üle 1000 ja 2500 menetluse aastas. Kuivõrd tegemist ei ole üksnes formaalsete lubade väljastamisega, vaid menetlustega, mis vajavad sisulist ja põhjalikku analüüsi, on eelnev avaldanud mõju nii otseste kui ka kaudsete kulude tõusule. Seeläbi on põhjendatud riigilõivude tõstmine, viimaks need rohkem kooskõlla kulupõhimõttega.

Ka sagedusloa andmise ja kehtivusaja pikendamise valdkonnas on praegu kehtivad lõivud suures osas püsinud muutumatuna aastast 2021, samal ajal on tarbijahinnaindeksi (edaspidi *THI*) kasv olnud umbes 127%. Arvestades, et viimastest riigilõivude muudatustest alates on kasvanud olulisel määral nii tööjõu-, IT- ja olmekulud, on otstarbekas lõive tõsta, et teenuste osutamine oleks jätkusuutlik.

Arvestades Vabariigi Valitsuse 22. novembri 2011. aasta määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ (edaspidi *HÕNTE*) § 1 lõike 2 punkte 1 ja 4 ei koostatud enne seaduseelnõu ja seletuskirja koostamist eelnõu vajaduse kooskõlastamiseks ja õiguslike valikute selgitamiseks seaduseelnõu väljatöötamiskavatsust.

Tegemist ei ole õiguskorras põhimõttelist tähendust omavate muudatustega ning seetõttu ei koostatud eelnõu ettevalmistamisel HÕNTE § 1 lõikes 3 nimetatud kontseptsiooni.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõukohane seadus koosneb kolmest paragrahvist.

Paragrahv 1 – riigilõivuseaduse muutmine – koosneb 120 punktist.

Punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks RLS § 4 lõige 3, millega on kehtestatud riigilõivumäärade täpsusastmed:

- 1) väiksem kui 1-eurone riigilõivumäär 5 sendi täpsusega, välja arvatud väiksem kui 5-sendine riigilõivumäär;
- 2) alates 1-eurosest riigilõivumäärast 1 euro täpsusega;
- 3) alates 100-eurosest riigilõivumäärast 5 euro täpsusega;
- 4) alates 1000-eurosest riigilõivumäärast 10 euro täpsusega.

Täpsusastmetel oli tähendust eurole üleminekuga seoses, kuid tänaseks on riigilõivumäära sätestamisele täpsusastme seadmine minetanud oma asjakohasuse.

Punktiga 2 muudetakse RLS § 20 lõikes 2 viited kehtetutele sätetele. Vabariigi Valitsuse seaduse 1. juulil 2023. a jõustunud redaktsiooni kohaselt muudeti ministeeriumide vastutusvaldkondi ning Transpordiamet liikus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalast Kliimaministeeriumi haldusalasse. Seoses sellega muudeti ka riigilõivuseadust ehk Transpordiameti toimingute lõivude asukoht muutus ning § 20 lõikes 2 viidatud §-d 222 ja 227 tunnistati kehtetuks. Uue RLS redaktsiooni kohaselt on seni viidatud sätted § 142⁷⁶ lõikes 3 (endine § 222 lõige 3) ning § 142⁸¹ lõikes 2 (endine § 227 lõige 2).

Punktiga 3 muudetakse RLS § 28¹ lõike 1 sõnastust. Eelnõukohase seaduse § 1 punktiga 5 kehtestatakse kompleksloa taotluse läbivaatamisele, kui see otsustatakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõike 5 punktides 1–21 sätestatud juhul avatud menetluseta, riigilõiv 500 eurot. Paragrahvi 1 punktiga 9 kehtestatakse keskkonnaloa taotluse läbivaatamisele, kui see otsustatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 79 lõikes 7, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõike 5 punktides 1–2¹, maapõueseaduse § 66 lõikes 3 või veeseaduse § 191 lõikes 4 sätestatud juhul avatud menetluseta, riigilõiv 200 eurot.

Loa andmisel tehakse tööd igas menetluses. Kuigi avatud menetluse mitte kohaldamisel on menetlusse kaasatud isikute ring väiksem, tuleb Keskkonnaametil taotlus põhjalikult läbi vaadata ning koguda otsuse tegemiseks piisavalt teavet. Taotluse ülevaatamisele, ka ainult tehniliste muudatuste korral, ning vajadusel täiendava teabe kogumisele kulub Keskkonnaameti spetsialistil siiski olulist tööaega. Lisaks on alates 1. aprillist 2023. a atmosfääriõhu kaitse seaduse § 79 lõikes 7 ja veeseaduse §-s 191¹ nimetatud väheolulise mõjuga tegevused, mille korral on Keskkonnaametil täiendav võimalus vaadata keskkonnaloa taotlus üle avatud menetluse kohaldamiseta. Ka see lisab Keskkonnaametile koormust taotluste läbivaatamisel avatud menetluseta ning toimingute tegemisega kaasnevad kulud ei ole kaetud. Seega on põhjendatud tunnistada RLS § 28¹ lõige 1 kehtetuks ning kehtestada riigilõiv ka loa taotluse ülevaatamisele avatud menetluse mitte kohaldamisel.

Kehtima jääb riigilõivust vabastus kui keskkonnaloa või keskkonnakompleksloa muutmise otsustatakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõike 5 punktis 3 sätestatud juhul avatud menetluseta. Need on juhud, mil muudetakse loa omaja nime (ärinimi) ja kontaktandmeid.

Punktiga 4 tunnistatakse RLS § 28¹ lõige 2 kehtetuks ning edaspidi tuleb ka paisutamiseks vajaliku veeloa taotlemisel tasuda riigilõivu veeloa taotluse ülevaatamisele sätestatud määras.

Veeloa taotluse ülevaatamisele sätestati riigilõiv 1. juulil 2020. a jõustunud RLSi redaktsiooniga. Sama muudatusega sätestati veeloa taotluse ülevaatamisele vabastus, kui tegemist on paisutamisega, välja arvatud hüdroenergia tootmiseks. Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 55 SE seletuskirjas põhjendati, et see võimaldab paisu omanikel väiksema ressursikuluga oma paisutustegevus seadustada. Antud erisus ei ole aga kolme aasta jooksul paisutajaid oma tegevuse seadustamiseks veelube taotlema pannud. Veeloa menetlemine paisutamiseks on Keskkonnaametile väga ressursimahukas tegevus ning seni on seda tehtud tasuta. Paisu ülevaapidamine on kallid ning saab eeldada, et paisu rajaja on võimeline tasuma ka vajaliku riigilõivu veeloa taotlemiseks.

Punktiga 5 täiendatakse RLS § 31 lõiget 2 punktiga 2¹. Analoogne säte on olemas RLS § 31 lõike 2 punktis 2 Siseministeeriumi haldusala asutuse kohta ning sätte alusel on riigilõivu tasumisest vabastatud Politsei- ja Piirivalveamet ning Päästeamet tema pädevuses oleva ülesande täitmiseks vajalike sageduslubadega seotud toimingute tegemisel. Kuna alates 2023. aasta 1. juulist haldab Politsei- ja Piirivalveameti ning Päästeameti veesõidukeid ja peab tagama neile sageduslubade kehtivuse Riigilaevastik, siis on põhjendatud, et Riigilaevastik on samuti nende samade veesõidukitega seotud sageduslubadega seotud toimingute tegemisel riigilõivu tasumisest vabastatud.

Punktidega 6–8 muudetakse RLS § 118 lõiget 1, tõstes ühenduse ökomärgise (edaspidi *ökomärgis*) kasutamise taotluse läbivaatamise eest tasutavat riigilõivu, mis on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 66/2010 ELi ökomärgise kohta¹ (ELT L 27, 30.1.2010, lk 1—19).

Uued ja kehtivad riigilõivumäärad on järgmised:

- ökomärgise kasutamise taotluse läbivaatamise eest mikroettevõtte – 240 eurot (kehtiv 200 eurot);
- ökomärgise kasutamise taotluse läbivaatamise eest väike- ja keskmise suurusega ettevõtte – 300 eurot (kehtiv 250 eurot);
- ökomärgise kasutamise taotluse läbivaatamise eest suurettevõtte – 385 eurot (kehtiv 320 eurot).

Täna on Eestis Euroopa üks madalaimaid riigilõive (alus Euroopa Komisjoni riigilõivude tabel²). Kõnealused riigilõivud on kehtinud alates 2015. aastast, kuid praeguseks ei kata need enam Keskkonnaagentuuri taotluse ülevaatuse kulusid. Keskkonnaagentuuri teenuse „EL Ökomärgise kasutusõiguse taotlemine toodetele ja teenustele“ otseste kulude (palgakulud, arvestades keskmise palga kasvu) katmiseks tõstetakse kehtivaid riigilõive 20%.

Punktidega 9–11 muudetakse RLS § 118 lõiget 2, tõstes ökomärgise tootel kasutamise õiguse eest tasutavat aastast riigilõivu.

¹ Määruses on etteantud mõned ülempiirid. Nt taotluse menetlemise tasu: „Pädev asutus, kellele taotlus esitatakse, nõuab tasu, mis vastab taotluse menetlemise tegelikele halduskuludele. Nimetatud tasu ei või olla väiksem kui 200 eurot ja mitte suurem kui 1 200 eurot. Väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate ning arenguriikide ettevõtjate puhul ei tohi maksimaalne taotluse menetlemise tasu olla suurem kui 600 eurot. Mikroettevõtjate puhul on maksimaalne taotluse menetlemise tasu 350 eurot. Ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) registreeritud ja/või ISO-normi 14001 alusel sertifitseeritud taotlejate taotluse menetlemise tasu vähendatakse 20 % võrra. (määruse III lisa punkt 1).

² Euroopa Komisjon (2023) Fees Table. Kättesaadav: https://environment.ec.europa.eu/system/files/2023-02/EU_Ecolabel_fees_table_2023_02.pdf

Uued ja kehtivad riigilõivumäärad on järgmised:

- ökomärgise tootel kasutamise õiguse eest tasutav aastane riigilõiv mikroettevõttele – 60 eurot (kehtiv 50 eurot);
- ökomärgise kasutamise taotluse läbivaatamise eest väike- ja keskmise suurusega ettevõtte – 120 eurot (kehtiv 100 eurot);
- ökomärgise kasutamise taotluse läbivaatamise eest suurettevõtte – 240 eurot (kehtiv 200 eurot).

Kõnealused riigilõivud on kehtinud alates 2015. aastast, kuid praeguseks ei kata need enam Keskkonnaagentuuri ökomärgiste sertifikaatide ülevaatuse kulusid. Keskkonnaagentuuri teenuse „EL Ökomärgise kasutusõiguse taotlemine toodetele ja teenustele“ otseste kulude (palgakulud, arvestades keskmise palga kasvu) katmiseks tõstetakse kehtivaid riigilõive 20%.

Punktidega 12 ja 13 muudetakse RLS § 120⁷ ja 120⁸, mis sätestavad autojuhi ja veoautojuhi koolituse korraldamise tegevusloa läbivaatamise riigilõivud.

Autojuhi koolituse korraldamise tegevusloa taotluse, ohtlikku veost vedava autojuhi koolituse korraldamise tegevusloa taotluse ja veokorraldusjuhi koolituse korraldamise tegevusloa taotluse läbivaatamise riigilõivu tõstetakse seniselt 100 eurolt 120 euroni.

Autojuhi koolituse ja ohtlikku veost vedava autojuhi koolituse korraldamise tegevusloa täiendava koolitusliigi taotluse läbivaatamise riigilõivu tõstetakse 50 eurolt 60 euroni.

Suurem osa Transpordiameti maismaatranspordi valdkonna riigilõive on pärit aastast 2009, mida on hiljem euro tulekuga seoses minimaalselt täisarvudeni ümardatud. Samal ajal on märkimisväärselt tõusnud nii THI (+73%) kui Transpordiameti kulud (palgad, IT-arenduskulud, olmekulud jne). Kulude kasvu katteks, ning et lõivud säilitaks algselt kehtinud proportsiooni võrreldes elatustasemega, tõstetakse lõive keskmiselt 15 %. Kuivõrd inimesi soovitakse suunata rohkem kasutama e-teenuseid, siis kohati on büroos teenuse kasutamise lõivu tõstetud veidi üle 15% ning sama teenuse e-kanali kaudu kasutamise lõivu vähem kui 15%.

Aja jooksul on Transpordiamet on teinud e-teenuse arendamiseks märkimisväärsed investeeringuid, kuid pakutava teenuse eest võetav lõiv ei ole muutunud.

Punktiga 14 muudetakse RLS § 124 teksti sõnastust.

Muudatusega eristatakse edaspidi komplekslubade riigilõiv lähtuvalt taotletavaks tegevuseks antavale kompleksloale kantavate andmete ulatusest, arvestades mitme valdkonna andmed loale kantaks (§ 124 lõige 1) ning kas tegemist on tööstus- või tootmisettevõttega või sea-, veise- või linnukasvatusega. Lisaks kaotatakse erisus kompleksloa läbivaatamise eest kui tegemist on kemikaaliseaduse tähenduses A- või B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtete taotlusega. Erisuse kaotamine on põhjendatud, kuna kompleksloa andmise ja haldamise teenust vaadatakse tervikuna ning A- või B-suurõnnetuse ohuga ettevõtete komplekslubade kulu üle Keskkonnaameti kulumudelil eraldi arvestust ei peeta.

Erisuste seadmisel on arvestatud eelkõige RLS § 4 lõikes 1 sätestatud kulupõhimõtet – riigilõiv peab lähtuma toimingu tegemisega kaasnevatest kuludest, aga ka RLS § 4 lõiget 2, mille kohaselt võib riigilõivumäära kehtestada ka kulupõhimõttest erinevalt, lähtudes toimingu eesmärgist, sellest saadavast hüvest ja kaalukast avalikust huvist ning eelkõige sotsiaal- ja majanduspoliitilisest kaalutlusest. Kehtivad riigilõivude määrad ei vasta teenuse tegelikele kuludele ning katavad täna vaid 8% kompleksloa andmise ja haldamise teenuse tegelikest kuludest (Tabel 1). Erisuste seadmisel on arvestatud ka riigilõivu proportsionaalsust lähtuvalt

ettevõtte tegevusest ning „saastaja maksab“ põhimõtet, mille kohaselt katab keskkonda kasutada sooviv isik otseselt sellega kaasnevad kulud. Kõrgemat lõivu tasuvad ettevõtted, kelle tegevus ja loa menetluse protsess on keskmisest keerulisem ja mahukam, kuna ka tegevusest tulenev saaste või koormus keskkonnale on suurem.

Paragrahvi 124 lõikega 1 sätestatakse, et kompleksloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse edaspidi riigilõivu lähtuvalt taotletavaks tegevuseks antavale loale kantavate andmete ulatusest, arvestades, mitme valdkonna andmed loale kantakse. Valdkondade ja tegevuse ulatuse all eristatakse kas lisaks tööstusheidet käsitlevatele andmetele (tööstusheite seaduse § 41 lõike 5 alusel kehtestatud määruises sätestatud andmed) tuleb kompleksloaga reguleerida ka ettevõtte jäätmete käitlust (jäätmeseaduse § 81 lõikes 2 sätestatud andmed), õhu saastamist (atmosfääriõhu kaitse seaduse § 98 lõikes 1 sätestatud andmed) ja/või vee erikasutust (veeseaduse § 193 sätestatud andmed). Lähtuvalt käitise tegevusest saab taotlusel valdkondasid olla kaks, kolm või neli, kuna tööstusheidet käsitlevad andmed ja vähemalt ühe valdkonna andmed on alati loa osad. Vastavalt käitise tegevuse ulatusele valib kompleksloa taotleja keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS, millised valdkonnad temale kohalduvad. Valdkondade valik tehakse esmataotluse või loa muutmistaotluse koostamise alustamisel, loa taotlus ja hiljem ka luba sisaldavad vastava valdkonna andmete jaoks eraldi tabelleid.

Riigilõivu valdkonnapõhine arvestus on analoogne keskkonnalubade puhul kasutatava arvestusmetoodikaga.

Paragrahvi 124 lõikega 1 sätestatavad riigilõivud tagavad kompleksloa taotlejatele proportsionaalsuse sõltuvalt tegevuse ulatusest ja valdkonnast (Tabel 2).

Keskkonnaamet väljastas 2021. ja 2022. aastal summaarselt 13 kahe, 26 kolme ning 25 nelja valdkonnaga kompleksluba. Näiteks kolme valdkonnaga kompleksloa taotluse läbivaatamisel arvestatakse riigilõivu eelnõukohase seaduse alusel järgmiselt: $4\,930 + 4\,930 + 4\,930 = 14\,790$ eurot.

Lisaks eristatakse kas tegemist on tööstus- või tootmisettevõtte või põllumajandusettevõtte (sea-, veise- või linnukasvatus) kompleksloaga. Sõltuvalt käitise tööprotsesside keerukusest on taotluste menetlemise (aja)kulu küllaltki erinev. Tööstus- või tootmisettevõtete käitiste protsessid on üldjuhul oluliselt keerulisemad kui põllumajandusettevõtete puhul, taotluste ülevaatamisele kuluv aeg on suurem ning spetsialistid peavad olema kõrgema erialase pädevusega. Seega sätestatakse § 124 lõikega 2 erisus, et Vabariigi Valitsuse 6. juuni 2013. a määruse nr 89 „Alltegevusvaldkondade loetelu ning künnisvõimsused, mille korral on käitise tegevuse jaoks nõutav kompleksluba“ §-s 11 nimetatud sea-, veise- ja linnukasvatuseks vajaliku kompleksloa taotlemise ülevaatamise eest makstakse riigilõivu 50 protsenti RLS § 28 lõikega 1 sätestatavatest määradest (Tabel 2). Näiteks kolme valdkonnaga kompleksloa taotluse läbivaatamisel arvestatakse seega riigilõivu järgmiselt: $(4\,930 + 4\,930 + 4\,930) * 0,5 = 7\,395$ eurot.

Tabel 1. Komplekslubade maksumused kulumudeli arvutuste põhjal 2021. ja 2022. aastal.

Valdkondade arv kompleksloal	2021 kulud *	2021 maht	2021 kulud *	2021 mah t	2022 kulud *	2022 maht	2022 kulud *	2022 mah t	Kulude muutus
	Tööstus/tootmine		Põllumajandus		Tööstus/tootmine		Põllumajandus		
Kaks valdkonda	7 521	6	3 761	1	12 220	4	6 110	2	62,5%

(tööstus + üks valdkond)									
Kolm valdkonda (tööstus + kaks valdkonda)	11 282	10	5 641	5	18 329	8	9 165	3	
Neli valdkonda (tööstus + kolm valdkonda)	15 042	9	7 521	8	24 439	6	12 220	2	

* Kulumudeli alusel otsesed ja kaudsed kulud.

Tabel 2. Kehtivad ja eelnõuga kavandatavad riigilõivud ning nende kasv protsentuaalselt.

Valdkondade arv kompleksloal	Kehtiv riigilõiv	Eelnõuga kavandatav riigilõiv		Riigilõivu kasv loa esmataotlemisel protsentuaalselt	
		Tööstus/tootmine	Põllumajandus	Tööstus/tootmine	Põllumajandus
Kaks valdkonda (tööstus + üks valdkond)	1240	9860	4930	695%	297%
Kolm valdkonda (tööstus + kaks valdkonda)	1240	14 790	7395	1093%	496%
Neli valdkonda (tööstus + kolm valdkonda)	1240	19 720	9860	1490%	695%

Paragrahvi 124 lõikes 3 sätestatakse põhimõte, et kompleksloa muutmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 50 protsenti täismäärast. Näiteks kolme valdkonnaga põllumajandustegevuseks vajaliku kompleksloa muutmise riigilõiv arvutatakse järgnevalt $((4930 + 4930 + 4930) * 0,5 * 0,5 * 0,8 = 2958$ eurot (riigilõiv on läbi korrutatud ka koefitsiendiga 0,8, kuna loa muutmisel mitme valdkonnaga rakendub RLS § 124 lõike 5 kohane soodustus).

Eelnõukohase seadusega muudetavas RLS § 124 lõikes 4 sätestatakse selge erisus, et kompleksloa muutmise menetluses loale valdkonna lisamisel ei kohaldata lõiget 3 ning § 124 lõikes 1 nimetatud valdkonna lisamisel kompleksloale tasutakse riigilõivu § 124 lõikes 1 sätestatud riigilõivumääras.

RLS § 124 lõikes 5 sätestatakse, et kui kompleksloa andmise või muutmise taotlus hõlmab vähemalt kolme käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud valdkonda, tasutakse riigilõivu 80 protsenti käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud valdkondade riigilõivumäärade summast, arvestades lõigetes 3 ja 4 sätestatut. Sellisel juhul arvutatakse näiteks kolme valdkonnaga kompleksloa muutmisel riigilõivumäär järgnevalt $(4930 + 4930 + 4930 * 0,5 * 0,8 = 5916$ eurot. Keskkonnaloa puhul sätestab analoogne säte soodusmäära alates kahest tegevusest. Erinevus

tekib sellest, et kui keskkonnaloal võib olla ka üks valdkond, siis kompleksloa esmataotlusele on alati kantud vähemalt kaks valdkonda.

RLS § 124 lõikes 6 sätestatakse kompleksloa taotluse ülevaatamisele riigilõiv kui see otsustatakse keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõike 5 punktides 1–2¹ sätestatud juhul avatud menetluseta. Sellisel juhul on kompleksloa muutmise riigilõiv 500 eurot. Kompleksloa taotluse ülevaatamisel avatud menetluseta on riigilõiv 500 eurot, mis on 10% kõige madalamast kompleksloa taotluse riigilõivust (kahe valdkonnaga kompleksluba põllumajandusvaldkonnas) ning katab kulumudeli alusel avatud menetluseta tehtavate toimingute kulud.

Riigilõivu kehtestamist menetlustele, milles avatud menetlust ei kohaldata, on põhjendatud eespool.

Riigilõivude tõstmine nii suures mahus ja koos erisuste sätestamisega on põhjendatud, kuna kompleksloa menetlusprotsess on keeruline ja ajamahukas teenus. Kompleksloa taotluse menetluses annab vastavalt valdkonnale sisendi iga oma valdkonna spetsialist, s.o vähemalt kaks spetsialisti. Kompleksluba antakse tähtajatult ning loa andmine tuleb tööstusheite seaduse kohaselt otsustada 180 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates. Samas menetluse keerukuse ja tööjõu kõrge volavuse tõttu ei toimu lubade väljastamine alati tähtaegselt. Näiteks 15. aprilli 2023. a seisuga olid 10% komplekslubade menetlustest tähtaja ületanud.

Punktidega 15–17, 19 ja 20 muudetakse keskkonnaloa, kiirgustegevusloa, maavara geoloogilise uuringu loa ning riikidevahelise jäätmeveo loa taotluse läbivaatamise eest tasutavat riigilõivu määra.

Tabel 3. Keskkonnalubade, kiirgustegevuslubade, riikidevahelise jäätmeveo lubade ja maavara geoloogilise uuringu lubade maksumused kulumudeli arvutuste põhjal 2021. ja 2022. aastal ning kehtivad ja eelnõuga kavandavad riigilõivud ning nende kasv protsentuaalselt.

Loa liik		Kehtiv riigilõiv	2021 maht	2021 kulud	2022 maht	2022 kulud	Kulude muutus	Eelnõuga kavandata v riigilõiv	Riigilõivu kasv loa esmataotlemisel protsentuaalselt
Keskkonnaluba	Jäätmeluba	520						1 990	283%
	jäätmeluba kui käideldakse ohtlikke jäätmeid	780	221	941	179	1 430 €	52,0%	2 980	282%
	Kaevandamislu ba	1 000	167	1 619	184	1 823	12,6%	1 990	99%
	Veeluba	520	270	2 318	205	3 787	63,4%	1 990	283%
	Õhusaasteluba	520	142	2 048	158	2 027	-1,0%	1 990	283%
Kiirgustegevusluba		315	273	522	219	749	43,5%	630	100%
Riikidevahelise jäätmeveo luba		220	87	323	80	729	125,7 %	520	136%
Maavara geoloogilise uuringu luba		400	96	1 027	106	1 101	7,2%	1 060	165%

Punktiga 15 muudetakse RLS § 128, tõstes jäätmete riikidevahelise veo loa taotluse läbivaatamise eest tasutava riigilõivu määra 220 eurolt 520 eurole. Muudatuse lähtub RLS § 4 lõike 1 kohasest toimingu kulupõhimõttest ning aluseks on Keskkonnaameti 2021. ja 2022. aasta keskmised teenuse kulud.

Punktidega 16 ja 17 muudetakse RLS § 131 lõikeid 1 ja 2, tõstes kiirgustegevusloa taotluse ja selle loa muutmise taotluse läbivaatamise eest tasutavat riigilõivumäära. Muudatuse lähtub RLS § 4 lõike 1 kohasest toimingu kulupõhimõttest ning aluseks on Keskkonnaameti 2021. ja 2022. aasta keskmised teenuse kulud.

Uued ja kehtivad riigilõivumäärad on järgmised:

- kiirgustegevuseks antava keskkonnaloa taotluse läbivaatamise eest – 630 eurot (kehtiv 315 eurot);
- kiirgustegevuseks antava keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamise eest kiirgusseaduse § 78 lõike 1 punktis 1, 4, 5 või 7 sätestatud kiirgustegevuse muudatuse korral – 315 eurot (kehtiv 150 eurot).

Punktiga 18 täiendatakse RLS 6. peatüki 3. jagu 6¹. jaotisega „Metsaseaduse alusel tehtavad toimingud“.

Eestis on 2019. aastal läbiviidud uuringu „Eesti erametsaomandi struktuur ja kasutamine 2019. aastal“³ kohaselt 104 311 erametsaomanikku. Igal aastal esitatakse keskmiselt 120 000 metsateatist. Metsaseaduse § 41 kohaselt esitab metsaomanik või tema esindaja Keskkonnaametile (edaspidi *KeA*) metsateatise kavandatavate raiete kohta, välja arvatud valgustusraie ja metsaregistrisse kandmata oluliste metsakahjustuste kohta.

Ligikaudu 90% metsateatistest esitatakse elektrooniliselt (isiku ühest tuvastamist võimaldava elektroonilise kanali kaudu). Suurklientidel on võimalik esitada metsateatise xml formaadis. Elektrooniliselt esitatud metsateatiste esitamisel kannab metsateatise andmed metsaregistrisse metsaomanik. Paberkanalil ja e-posti teel esitatud metsateatise võtab üldjuhul vastu KeA spetsialistid kes siis kannavad metsateatise andmed metsaregistrisse. Metsaregistris registreeritud metsateatise koos sellega seotud teiste registrikannete- ja dokumentidega säilitatakse metsaregistris 10 aastat metsateatise esimisest.

Metsateatiste menetlemine on paratamatult kulusid tekitav protsess. Käesoleval ajal toimub metsateatiste menetlemine ja metsaregistri kasutamine tasuta. Metsateatise menetluskulud ja metsaregistri toimimise kõik kulud katab riik riigieelarve vahenditest, kuigi vahetu kasu saajaks ei ole ühiskond tervikuna. Praktikas esineb juhtumeid, kus objektidele esitatakse ka korduvaids metsateatise tegelikke raieid teostamata. Kõnealuste teatiste menetlemine on KeAle täiendav ressursikulu.

Üldjuhul on metsateatiste menetlemine sarnase töövooga, kuid esineb ka erisusi (nt paberil ja e-kirja teel esitatud metsateatise andmed tuleb metsaregistrisse sisestada KeA ametnikul, mis on lisanduv tegevus võrreldes elektroonselt metsaregistri kaudu esitatud metsateatisega).

Aastal 2022 oli metsateatiste menetlemise alamteenuse kulu 1,78 miljonit eurot. See koosneb tööjõukuludest, transpordikuludest, järelevalve kuludest ja tugiteenuse kuludest (sh ka muud majandamise kulud). 2022. aastal menetles KeA kokku 120 432 metsateatist, seega kulu ühe metsateatise menetlemisel on 14,8 eurot. Tuginedes reaalsetele menetluskuludele on KeA teinud ettepaneku määrata riigilõiv metsateatise kohta 15 eurot. Määr on sama sõltumata sellest,

³ [Eesti erametsaomandi struktuur ja kasutamine 2019. aastal](#)

kas metsateatis on esitatud metsaregistri kaudu või muul viisil (digitaalselt allkirjastatuna e-kirjaga või paberkandjal) või kas metsateatis sai “jah” otsuse või “ei” otsuse, sest menetluskulu tekib mõlemal juhul.

Riigilõivu tasumisele tehakse ettepanek kehtestada erisus, mille kohaselt tuleb lõiv tasuda metsateatise esitamisele järgneva aasta 21. jaanuariks. See tähendab, et esitatud metsateatiste eest saab tasuda ka ühekorraga nt aasta lõpus. See on mugavam klientidele, kes kasutavad metsateatise esitamisel x-tee teenust või esitavad metsateatise xml formaadi pakettina metsaregistri kaudu suures mahus. 21. jaanuar on valitud arvestusega, et selleks ajaks oleks võimalik tasuda ka metsateatiste eest, mis esitati eelmise kalendriaasta lõpus.

Punktiga 19 muudetakse RLS § 136¹ lõiget 1, tõstes maavara geoloogilise uuringu loa taotluse ja selle loa muutmise taotluse läbivaatamise eest tasutavat riigilõivumäära 400 eurolt 1060 eurole. Muudatuse lähtub RLS § 4 lõike 1 kohasest toimingute kulupõhimõttest ning aluseks on Keskkonnaameti 2021. ja 2022. a keskmised teenuse kulud. Geoloogilise uuringu loa taotluse menetluskulud on kasvanud üha enam läbi avatud menetluse kaudu laekuvate vastuväidete ja kaebuste arvu suurenemise. Tuleb ka arvestada, et kehtiv 400 eurot katab ainult otsesed kulud, uue määra sees on ka kaudsete kulude komponent (15%).

Punktiga 20 muudetakse RLS § 136² lõiget 1, tõstes keskkonnanaloo taotluse läbivaatamise eest tasutavate riigilõivude määrasid. Muudatus lähtub RLS § 4 lõike 1 kohasest toimingute kulupõhimõttest ning aluseks on Keskkonnaameti 2021. ja 2022. a keskmised teenuse kulud.

Uued ja kehtivad riigilõivumäärad on järgmised:

- 1) vee erikasutus – 1990 eurot (kehtiv – 520);
- 2) saasteainete viimine paiksest saasteallikast välisõhku – 1990 eurot (kehtiv – 520);
- 3) jäätmete käitlemine – 1990 eurot (kehtiv – 520), kui käideldakse ohtlikke jäätmeid – 2980 eurot (kehtiv 610);
- 4) maavara kaevandamine – 1990 eurot (kehtiv – 1000).

Kulud RLS § 136² lõike 2 punktides 1–4 nimetatud tegevustele keskkonnanaloo andmiseks on kehtiva kulumudeli järgi võrdlemisi sarnased, seetõttu on riigilõivumäärade kehtestamisel nimetatud tegevuste lõivud ühtlustatud. Kuluanalüüsil põhinev riigilõivumäära ettepanek näitab selget seost loa menetluste mahu vahel. Uute riigilõivumäärade kehtestamisel on arvestatud 2021. ja 2022. aasta keskkonnanalude tegelike kulude keskmist kulu.

Punktiga 21 täiendatakse RLS § 136² lõikega 1¹, sätestades keskkonnanaloo taotluse läbivaatamisele riigilõivu 660 eurot, kui see tehakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 79 lõikes 7 või veeseaduse § 191 lõikes 4 sätestatud juhul avatud menetluseta. Selliste tegevuste esmataotluse menetluskulud moodustavad kolmandiku esmataotluse menetluskuludest avatud menetluses, kuna tegemist on ainult ühe valdkonna keskkonnanaloga ning avatud menetlust ei kohaldata.

Punktiga 22 täiendatakse RLS § 136² lõikega 2¹, sätestades keskkonnanaloo muutmise taotluse läbivaatamisele, kui see otsustatakse atmosfääriõhu kaitse seaduse § 79 lõikes 7, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 59 lõike 5 punktides 1–2¹, maapõueseaduse § 66 lõikes 3 või veeseaduse § 191 lõikes 4 sätestatud juhul avatud menetluseta, riigilõivu 200 eurot. Keskkonnanaloo ülevaatamisel avatud menetluseta on riigilõiv 200 eurot, mis on 10% ühe valdkonna keskkonnanaloo taotluse riigilõivust ning katab kulumudeli alusel avatud menetluseta tehtavate toimingute kulud.

Riigilõivu kehtestamist menetlustele, milles avatud menetlust ei kohaldata, on põhjendatud eespool.

Punktiga 23 muudetakse RLS § 136² lõigete 4 ja 5 viiteid, lähtudes eelkirjeldatud muudatustest.

Punktiga 24 muudetakse RLS § 142⁴⁵ lõiget 1, tõstes väikelaeva või alla 12-meetrise kogupikkusega laeva ning jeti registreerimise eest tasutavaid riigilõivumäärasid 67 eurolt 100 euron. Riigilõiv 67 eurot on kehtinud 2014. aasta algusest, muudatus lähtub RLS § 4 lõike 1 kohasest toimingu kulupõhimõttest.

Juhul kui toimingut taotletakse elektrooniliselt Transpordiameti e-teenuste infosüsteemi kaudu, on riigilõivu suurus 70 eurot. Muudatuse eesmärk on suunata kasutajaid e-teenuste infosüsteemi ning e-kanali kasutamisele sõidukite registreerimisel.

2022. aastal registreeriti kokku 1542 väikelaeva ja 234 jetti.

Punktiga 25 muudetakse RLS § 142⁴⁶ lõiget 1, tõstes väikelaeva või alla 12-meetrise kogupikkusega laeva omanikuvahetuse eest tasutavaid riigilõivumäärasid 61 eurolt 65 euron. Juhul kui toimingut taotletakse elektrooniliselt Transpordiameti e-teenuste infosüsteemi kaudu, on riigilõivu suurus senise 48 euro asemel edaspidi 50 eurot.

Punktiga 26 muudetakse RLS § 142⁴⁷ lõiget 1 ja tõstetakse riigilõivu veesõiduki (laeva, väikelaeva ja alla 12-meetrise kogupikkusega laeva) tehnilise ülevaatuse eest. Kehtiv riigilõivumäär on 68 eurot Transpordiameti järelevalveametniku iga töötunni eest, seejuures on miinimummäär 17 eurot ja maksimummäär 2000 eurot. Eelnõu kohaselt on uus riigilõivumäär 100 eurot Transpordiameti järelevalveametniku iga töötunni eest, kuid kokku mitte alla 25 euro ja mitte üle 2900 euro.

Kõnealused riigilõivud on kehtinud alates 2015. a, kuid praeguseks ei kata need enam Transpordiameti kõiki tehnilise ülevaatuse kulusid. Kui jagada piirmäär Transpordiameti järelevalveametniku tunnitasuga, siis teeb see 30,3 tundi ehk peaaegu neli 8-tunnist tööpäeva. Reaalselt võib selline töötundide arv täis tulla harva – juhtudel, kui on tegemist väga halvas seisukorras suure laevaga.

Punktiga 27 muudetakse RLS § 142⁴⁸ lõiget 1 ja tõstetakse riigilõivu reeder ja laeva meresõiduohutusalse auditeerimise ja auditeerimisele eelneva dokumentatsiooni läbivaatamise eest. Kehtiv riigilõivumäär on 130 eurot Transpordiameti järelevalveametniku iga töötunni eest, seejuures on maksimummäär 1920 eurot alalise tunnistuse väljastamisel ja 640 eurot ajutise tunnistuse väljastamisel. Eelnõu kohaselt on uued riigilõivumäärad 220 eurot töötunni eest, maksimummäär 3400 eurot alalise tunnistuse väljastamisel ning 1100 eurot ajutise tunnistuse väljastamisel.

Kõnealused riigilõivud on kehtinud alates 2006. a (varasemalt 2000 krooni), kuid praeguseks ei kata need enam Transpordiameti tehtavaid auditeerimis- ja dokumentatsiooni läbivaatamise kulusid. Määra tõusu puhul on arvestatud elukalliduse üldise tõusuga, samuti tarbijahinnaindeksiga.

Riigilõivu adressaatideks ei ole eraisikud, vaid suuremad laevandusettevõtted, mille reisi- ja kaubalaevadele viiakse läbi ülevaatused. Samuti pole tegu iga-aastaste tegevustega, neid tehakse reeglina kord viie aasta jooksul. Tegemist on väga keerukate ülevaatusetega, kus tuleb arvestada eri konventsioonide nõudeid.

Need selgitused kohalduvad ka punktides 25, 26, 35, 36 sätestatud määrade tõusule.

Punktiga 28 muudetakse RLS § 142⁴⁹ lõikeid 1 ja 2. Kõnealused riigilõivud on kehtinud alates 2006. a, kuid praeguseks ei kata need enam Transpordiameti tehtavaid turvaülevaatuse läbiviimise ja laeva turvaplaani läbivaatamise kulusid.

Lõikega 1 tõstetakse riigilõivu laeva turvaülevaatuse eest. Toiming on mahu poolest analoogne reederi ja laeva meresõiduohutusosalase auditeerimisega, mistõttu tõstetakse riigilõivumäärasid samamoodi, nagu RLSi § 147⁴⁸ lõikes 1 – uued riigilõivumäärad on 220 eurot Transpordiameti järelevalveametniku töötunni eest, maksimummäär 3400 eurot alalise tunnistuse väljastamisel ning 1100 eurot ajutise tunnistuse väljastamisel.

Lõikega 2 tõstetakse riigilõivu laeva turvaplaani ja selle muudatuste läbivaatamise eest. Kehtiv riigilõivumäär on 130 eurot Transpordiameti järelevalveametniku iga töötunni eest, kuid kokku mitte üle 640 euro. Eelnõu kohaselt on uued riigilõivumäärad 220 eurot töötunni eest, kuid kokku mitte üle 1100 euro.

Punktiga 29 muudetakse RLS § 142⁵⁰ lõiget 1 ja tõstetakse riigilõivu laevapere liikme töö- ja elamistingimuste ülevaatuse ja ülevaatusele eelneva dokumentatsiooni läbivaatamise eest. Kehtiv riigilõivumäär on 130 eurot Transpordiameti järelevalveametniku iga töötunni eest, seejuures on maksimummäär 1920 eurot alalise meretöötunnistuse ja 640 eurot ajutise meretöötunnistuse väljastamisel. Eelnõu kohaselt on uued riigilõivumäärad 220 eurot töötunni eest, maksimummäär 3400 eurot alalise meretöötunnistuse ning 1100 eurot ajutise meretöötunnistuse väljastamisel.

Uues sõnastuses on võrreldes kehtiva normiga välja jäetud volitatud klassifikatsiooniühingu järelevalveametniku töötunnid. Volitatud klassifikatsiooniühing ei ole riiklik ametiasutus. Tegemist on juriidilise isikuga, kellega Transpordiamet on Eesti riigilippu kandvale laevale ja reederile seaduses nimetatud dokumendi väljastamiseks ning nende suhtes toimingute tegemiseks seaduses sätestatud volituste ulatuses sõlminud halduslepingu. Need on suured ülemaailmsed ettevõtted, kes pakuvad laevaomanikele neid teenuseid enda hinnakirja alusel. Nende ettevõtete osutatavatele teenustele ei saa RLSis lõivu kehtestada.

Kõnealused riigilõivumäärad on kehtinud alates 2015. a, kuid praeguseks ei kata need enam Transpordiameti tehtavaid laevapere liikme töö- ja elamistingimuste ülevaatuse ja ülevaatusele eelneva dokumentatsiooni läbivaatamise kulusid.

Dokumentide väljastamise lõivud on töötundides sarnaselt teiste on meresõiduohutuse seaduse (edaspidi *MSOS*) alusel kehtestatud riigilõivudega, sest nt laeva kontrolli puhul ei ole teada, kui palju see võib aega võtta - laevaülevaatuse läbiviimiseks vajalik töötundide arv sõltub laeva suurusest, korrasolekust ja nõuetele vastavusest. Kui laev on heas seisus, võib kontroll piirduda paari tunniga, kui mitte, võib võtta isegi mitu päeva. Sama kehtib ka laevapere liikme töö- ja elamistingimuste ülevaatuse puhul, kus ülevaatuse pikkus sõltub avastatud puuduste olulisusest ja mahust.

Punktidega 30–34 muudetakse RLS § 142⁵² riigilõivumäärasid. Säte reguleerib lootsi kvalifikatsioonieksami ja lootsitasõidu eksami vastuvõtmist. Praegused riigilõivumäärad on kehtinud alates 2016. aastast, kuid arvestades, et lootsi kvalifikatsioonieksami vastuvõtmine hõlmab endas tööd eksamikomisjonis, kuhu kuulub neli Transpordiameti töötajat, ei kata need praeguseks enam Transpordiameti tööjõukulusid.

Punktiga 30 tõstetakse riigilõivu lootsi kvalifikatsioonieksami vastuvõtmise eest praeguselt 250 eurolt 300 euroni.

Punktiga 31 tõstetakse riigilõivu lihtsustatud korras lootsi kvalifikatsioonieksami vastuvõtmise eest praeguselt 130 eurolt 250 euroni. Varasema arvestuse aluseks oli, et eksami vastuvõtmiseks kulub 2 tööjoutundi ühe ametniku kohta, kuid praktikas on mahult tegemist samaväärse toiminguga võrreldes lootsitasõidu eksami teoreetilise osa vastuvõtmisega, milleks kulub keskmiselt 3,5–4 tööjoutundi ühe ametniku kohta.

Punktiga 32 tõstetakse riigilõivu lootsitasõidu eksami vastuvõtmise eest praeguselt 400 eurolt 550 euroni.

Punktiga 33 tõstetakse riigilõivu lootsitasõidu eksami teoreetilise osa vastuvõtmise eest praeguselt 200 eurolt 250 euroni.

Punktiga 34 viiakse sisse parandus RLS § 142⁵² lõikesse 5. Selle kohaselt tuleb tasuda riigilõivu uue eksami vastuvõtmise eest, kui loots või lootsitasõidu loa taotleja ei soorita eksamit, kuid puudu on viide lõikele 4 (lootsitasõidu eksami teoreetiline osa), mis kehtestati võrreldes ülejäänud RLS § 142⁵² sätetega hiljem. Seega praegu ei ole lootsitasõidu eksami teoreetilise osa mittesooritamisel justkui kohustust tasuda riigilõivu uue eksami vastuvõtmise eest, mis ei olnud aga seadusandja eesmärk, sest uue eksami vastuvõtmine on Transpordiametile samaväärne kulu. Eelnõuga kõrvaldatakse see vastuolu.

Punktiga 35 muudetakse RLS § 142⁵³ teksti ja tõstetakse riigilõivu kemikaalitankerite lastioperatsioonide ülevaatuse eest. Toiming on mahu poolest analoogne muude ülevaatustega, mistõttu tõstetakse riigilõivumäärasid sarnaselt – uued riigilõivumäärad on 220 eurot Transpordiameti järelevalveametniku töötunni eest ning maksimummäär 3400 eurot.

Punktiga 36 muudetakse RLS § 142⁵⁴ lõikes 1 nimetatud tunnistuste väljastamise eest tasutavat riigilõivumäära. Praegu on see kuus eurot iga lehekülje eest, eelnõu kohaselt on uus riigilõivumäär üheksa eurot lehekülje eest.

Punktiga 37 muudetakse RLS § 142⁵⁴ lõigetes 2 ja 3 nimetatud tunnistuste väljastamise eest tasutavat riigilõivumäära. Eelnõus on MSOS alusel tehtavate toimingute puhul läbivaks muudatuseks, et praegu tunnistuste väljastamise eest kehtestatud riigilõiv tõstetakse seniselt 10 eurolt 30 euroni. Riigilõivumäära arvestuse aluseks olnud menetluse kohta on arvestatud kulu ühele tööjoutunnile 27,11 eurot ning ühele menetlusele kuluv keskmine aeg üks tund, lisaks on arvestatud materjalikuluga (lisaturvaelementidega eriblanketid).

Punktiga 38 muudetakse RLS § 142⁵⁵ teksti ja tõstetakse riigilõivu laeva tehnilise dokumentatsiooni läbivaatamise eest. Toiming on mahu poolest analoogne muude ülevaatustega, mistõttu tõstetakse riigilõivumäärasid sarnaselt – uued riigilõivumäärad on 220 eurot Transpordiameti järelevalveametniku töötunni eest ning maksimummäär 3400 eurot.

Punktiga 39 muudetakse RLS § 142⁵⁶ teksti ja tõstetakse riigilõivu laevale tunnistuste ja tõendite väljastamise aluseks oleva dokumentatsiooni läbivaatamise eest. Sarnaselt nt laeva tehnilise dokumentatsiooni läbivaatamisega on uuteks riigilõivumääradeks 220 eurot Transpordiameti järelevalveametniku töötunni eest ning maksimummäär 3400 eurot.

Punktiga 40 jäetakse RLS § 142⁵⁸ tekstist välja viide §-le 142⁵¹. RLSi § 142⁵⁸ reguleerib töötunnipõhiste riigilõivude arvestamist, kuid § 142⁵¹ sätestatud riigilõiv – tegevusloa taotluse läbivaatamine – ei ole alates 1. juuni 2021. a enam töötunnipõhine.

Punktiga 41 muudetakse RLS § 142⁵⁹.

Esiteks täiendatakse paragrahvi pealkirja. Kehtiv sõnastus reguleerib laevapere liikme kutseeksami vastuvõtmist, kuid seda täpsustatakse selliselt, et see hõlmaks ka kutseeksamile registreerimist. Kutseeksamile registreerimisel (st enne kutseeksami vastuvõtmist) peab Transpordiamet kontrollima taotleja esitatud dokumente ning välisriigis väljastatud meresõidudiplomi puhul tegema ka päringuid dokumendi väljastanud riiki.

Siinkohal selgitame, et välisriikide puhul (ka punktis 43 viidatud juhul) on sisuliselt tegu üksnes kolmandate riikidega. EL liikmesriigi diplomi puhul ei ole sisulist vajadust vahetada see Eesti diplomi vastu, EL diplomiga saab töötada Eesti lippu kandval laeval.

Lõiv on kõrgem, kuna dokumentide taustakontroll on ajamahukas tegevus. Siin ei kontrollita üksnes diplomit või tunnistust, vaid ka muid dokumente - välisriigi mereõppeasutuse lõpetamise dokument koos akadeemilise õiendiga, meremehe teenistusraamat, meresõidupraktika tõend 12 kuu kohta viimase viie aasta jooksul. Lisaks hõlmab see ka päringute tegemist kolmandate riikide asjaomastele asutustele (mida tuleb sageli ka korduvalt teha).

Viidatud paragrahvi puhul on taustakontrolli puhul tegemist osaga tervikust, lisaks peab isik läbima teadmiste ja oskuste hindamise Transpordiameti hindamiskomisjonis.

Kehtivas lõikes 1 on ette nähtud ühtne riigilõiv 35 eurot laevapere liikme kutseeksami vastuvõtmise eest. Praktikas on aga kutseeksami sisu ja maht erinev sõltuvalt sellest, mis ametikohal laevapere liige töötab, mistõttu kehtestatakse eri juhtimistasandi laevapere liikmetele erinev riigilõiv. 2022. aastal toimus Transpordiametis 92 laevajuhi ja 50 laevamehaaniku eksamit.

Laevapere liikme teadmiste ja oskuste hindamine Transpordiametis koosneb arvutitestide ja suulise hindamise kombinatsioonist. Kutseeksami võtab vastu Transpordiameti hindamiskomisjon. Transpordiameti kvalifikatsioonieksami hind sisaldab meremehe registreerimise menetlust, meremeeste infosüsteemi (MIS) arendamist ja kasutamist, erialaste eksamiprogrammide (Seagull ja RulesMaster) litsentside tasu, tööjõukulu (vähemalt kolmeliikmeline komisjon, lisaks suuliste küsimuste ettevalmistus). Samuti on kalkulasioonis lähtutud Läti ja Soome hindadest ning arvestatud, et Eesti riigilõivud jääksid konkurentsivõimelistemaks naaberriikidest, lähtudes saadavast hüvest.

Peamised muudatused on järgmised:

- Laeva juhtkonna liige (kapten ja laevaohvitserid) täidab STCW konventsiooniga ettenähtud juhtimistasandi ülesandeid ning tema oskuste ja teadmiste tase on kõrgem võrreldes reakoosseisu töötajaga, mistõttu on ka tema kutseksam mahukam. Riigilõivumäära (75 eurot) arvestuse aluseks olnud menetluse kohta on arvestatud kulu ühele tööjõutunnile 27,11 eurot ning ühele menetlusele kuluv keskmine aeg umbes kolm tundi.
- Reakoosseisu liikme (vahitüürimehe, vahimehaaniku, külmutusmehaaniku, elektrimehaaniku, laevamotoristi ja -elektriku) kutseeksami riigilõiv on edaspidi 50 eurot. Riigilõivumäära arvestuse aluseks olnud menetluse kohta on arvestatud kulu ühele tööjõutunnile 27,11 eurot ning ühele menetlusele kuluv keskmine aeg umbes kaks tundi.

- Uue riigilõivuna kehtestatakse riigilõiv kehtiva e-residendi digitaalse isikutunnistusega laevapere liikme kutseeksami vastuvõtmise eest, riigilõivu suurus on 300 eurot. Tuleb arvestada, et diplomi vahetamise võimalus e-residendile on suunatud eelkõige kolmandate riikide kodanikele, kes peavad diplomi vahetamiseks mh esitama olemasoleva meresõidudiplomi või tunnistuse, välisriigi mereõppeasutuse lõpetamise dokumendi koos akadeemilise õiendiga, meremehe teenistusraamatu, meresõidupraktika tõendi 12 kuu kohta viimase viie aasta jooksul või kolme kuu kohta viimase kuue kuu jooksul. Esitatud dokumendid peavad olema tõendatavad dokumendi väljastanud riigi registrite kaudu. Transpordiamet esitab selleks päringuid isiku asjaomase riigi pädevale asutusele, tegevus on suunatud võltsitud dokumentide õigeaegseks avastamiseks.⁴ Samuti peab isik läbima teadmiste ja oskuste hindamise Transpordiameti hindamiskomisjonis – hinnatakse STCW konventsiooni alusel nõutavaid pädevusi (valikvastustega testid ja suuline hindamine), laevakokkupõrgete vältimise konventsiooni (COLREG) ja Eesti seadusandluse tundmist. Suuline hindamine toimub inglise keeles. Riigilõivumäära arvestuse aluseks olnud menetluse kohta on arvestatud kulu ühele tööjõutunnile 27,11 eurot ning ühele menetlusele kuluv keskmine aeg 10 tundi. Menetluses osalevad mitmed hindamiskomisjoni ametnikud, mistõttu on ühe menetluse läbiviimiseks arvestatud ajakulu suur. Vahemikus 2022. aasta juuni – 2023. aasta jaanuar toimus 75 eksamit välisriikide kodanikele, neist 60 eksamit Ukraina meremeestele.

Punktiga 42 muudetakse RLS § 142⁶⁰ lõiget 1. Laevapere liikme meresõidudiplomi väljastamise eest tuleb tasuda riigilõivu senise 20 asemel 60 eurot. Riigilõivumäära arvestuse aluseks olnud menetluse kohta on arvestatud kulu ühele tööjõutunnile 27,11 eurot ning ühele menetlusele kuluv keskmine aeg kaks tundi, lisaks on arvestatud materjalikuluga.

Punktiga 43 täiendatakse RLS § 142⁶⁰ lõikega 1¹, mille kohaselt tuleb siseveelaeva laevajuhi diplomi väljastamise eest tasuda riigilõivu 30 eurot. Riigilõivumäära arvestuse aluseks olnud menetluse kohta on arvestatud kulu ühele tööjõutunnile 27,11 eurot ning ühele menetlusele kuluv keskmine aeg üks tund, lisaks on arvestatud materjalikuluga (lisaturvaelementidega eriblanketid).

Punktiga 44 muudetakse RLS § 142⁶⁰ lõike 2 punkti 1. Esiteks tõstetakse väiksema kui 750 kW peamasinate koguvõimsusega mootorlaeva vanemmehaaniku tunnistuse väljastamise riigilõivu 20 eurolt 35 euroni. Riigilõivumäära arvestuse aluseks olnud menetluse kohta on arvestatud kulu ühele tööjõutunnile 27,11 eurot ning ühele menetlusele kuluv keskmine aeg üks tund, lisaks on arvestatud materjalikuluga (lisaturvaelementidega eriblanketid).

Lisaks nähakse ette riigilõiv kutsetunnistuse väljastamise eest väiksema kui 750 kW peamasinate koguvõimsusega mootorlaeva mehaaniku tunnistuse puhul. Selle tunnistuse väljastamine on ette nähtud MSOS § 20 lõike 1 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 20. juuni 2013. a määrusega nr 96 „Laevapere liikmete koolitus- ja kvalifikatsiooninõuded ning diplomeerimise kord“, kuid selle väljastamise eest polnud riigilõivu seni kehtestatud. Arvestatud kulu on samaväärne vanemmehaaniku tunnistuse väljastamisega.

Punktiga 45 muudetakse RLS § 142⁶⁰ lõike 2 punkte 2–7, lõikeid 3 ja 4 ning § 142⁶¹. Nimetatud tunnistuste väljastamise eest kehtestatud riigilõivu tõstetakse seniselt 10 eurolt 30 euroni. Riigilõivumäära arvestuse aluseks olnud menetluse kohta on arvestatud kulu ühele

⁴ Tegemist on sagedase tegevusega, 2022. aastal esitas Transpordiamet välisriikide pädevatele asutustele 322 päringut.

tööjõutunnile 27,11 eurot ning ühele menetlusele kuluv keskmine aeg üks tund, lisaks on arvestatud materjalikuluga (lisaturvaelementidega eriblanketid).

Punktiga 46 täiendatakse RLS § 142⁶⁰ lõikega 3¹, mille kohaselt tasutakse riigilõivu välisriigi laevapere liikme meresõidudiplomi või kutsetunnistuse kinnituslehe⁵ ja välisriigi siseveelaeva laevajuhi diplomi kinnituslehe väljastamise eest 60 eurot. Riigilõivumäära arvestuse aluseks olnud menetluse kohta on arvestatud kulu ühele tööjõutunnile 27,11 eurot ning ühele menetlusele kuluv keskmine aeg kaks tundi, lisaks on arvestatud materjalikuluga.

Punktiga 47 muudetakse RLS § 142⁶⁰ lõiget 5.

Lõige 5 sätestab, et laevapere liikme soodustusloa väljastamise eest tasutakse riigilõivu 20 eurot. Eelnõu kohaselt on uueks riigilõivumääraks 50 eurot. Transpordiamet väljastab soodustusloa MSOS § 20 lõike 5⁷ alusel kuni kuueks kuuks töötamiseks konkreetset laeval diplomile või tunnistusele vastava ametikohaga võrreldes ühe astme võrra kõrgemal ametikohal. Seda tehakse erandkorras, kaptenina või vanemmehaanikuna töötamiseks väljastatakse soodustusloa ainult vääramatu jõu olukorras ja võimalikult lühikeseks ajaks. See tähendab, et Transpordiamet peab juhtumipõhiselt hindama soodustusloa väljastamise asjaolusid ning loa pikkust. Uue riigilõivumäära arvestuse aluseks on menetluse kohta arvestatud kulu ühele tööjõutunnile 27,11 eurot ning ühele menetlusele kuluv keskmine aeg poolteist tundi.

Punktiga 48 muudetakse RLS § 142⁶⁰ lõiget 6. See sätestab, et sama paragrahvi lõigetes 1–5 nimetatata laevapere liikmetele väljastavate tunnistuste väljastamise eest tasutakse riigilõivu 10 eurot. Eelnõu kohaselt on uueks riigilõivumääraks 100 eurot. Tegemist on STCW konventsiooni (meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenustuste aluse rahvusvahelise konventsiooni) kohase tõendiga, et meremees taotleb meresõidudiplomi juurde kuuluvat kinnituslehte ja esitas dokumendid mereadministraatsioonile. Selle tõendi alusel võib meremees sõita kolm kuud.

Uue riigilõivumäära puhul on arvestatud, et sellega kaasneb dokumentide põhjalik taustakontroll ning päringute tegemine teiste riikide registrisse, mistõttu on Transpordiameti töökoormus sarnane välisriigi diplomi kontrollile. Meremeeste diplomeerimise toimingute puhul on kulu ühele tööjõutunnile 27,11 eurot ning taustakontroll on aeganõudev (võib võtta 3–4 tundi).

Punktiga 49 muudetakse RLS § 142⁶² lõiget 1, tõstes väikelaeva ja jeti juhtimise õigust tõendava dokumendi väljastamise eest tasutavaid riigilõivumäärasid 26 eurot 35 euroni. Riigilõiv 26 eurot on kehtinud 2014. aasta algusest, muudatus lähtub RLSi § 4 lõike 1 kohasest toimingut kulupõhimõttest.

Juhul kui toimingut taotletakse elektrooniliselt Transpordiameti e-teenuste infosüsteemi kaudu, on riigilõivu suurus 25 eurot. Muudatuse eesmärk on suunata kasutajaid e-teenuste infosüsteemi ning e-kanali kasutamisele sõidukite registreerimisel.

Punktiga 50 tunnistatakse kehtetuks RLS § 142⁶² lõige 2. Säte ei ole enam asjakohane, sest praktikas ei esitata taotlusi väikelaeva või jeti juhtimisõigust tõendava dokumendi väljastamiseks muu pädeva riigiasutuse tõendi alusel. Kui dokument on kadunud, esitab isik taotluse uue dokumendi väljastamiseks.

⁵ Transpordiameti väljastatud kinnitusleht kuulub laeva juhtkonna liikme meresõidudiplomi ja kutsetunnistuse juurde, see annab õiguse töötada kinnituslehel märgitud ametikohal.

Punktidega 51–54 muudetakse riigilõivumäärasid sadamaseaduse alusel tehtavate toimingute puhul. Need riigilõivumäärad on kehtestatud 2009. aastal, samaaegselt sadamaseaduse kehtiva tervikteksti jõustumisega, ning on sellest ajast püsinud muutumatuna. Praeguseks ei kata nad enam Transpordiameti ülevaatuste ning dokumentatsiooni läbivaatamise kulusid.

Punktiga 51 viiakse sisse muudatused RLS § 142⁶³ (sadamarajatise esmase, korralise ja täisülevaatuse tegemine) ja § 142⁶⁷ lõikesse 1 (turvaettevõtja tegevusloa taotluse läbivaatamine), mille riigilõivumäärasid tõstetakse 130 eurolt 150 euroni.

Punktiga 52 muudetakse RLS § 142⁶⁴ lõikeid 1 ja 2. Sadama ja sadamarajatise turvalisuse riskianalüüsi läbiviimise ja selle aruandesse muudatuste tegemise eest tuleb edaspidi tasuda riigilõivu 200 eurot iga sadama või sadamarajatise kohta (praegu 130 eurot), kuid kokku mitte üle 1000 euro (praegu 640 eurot). Sadamas võib olla mitu sadamarajatist, mida Transpordiamet kontrollib ühe ülevaatuse käigus.

Punktiga 53 muudetakse RLS § 142⁶⁸ lõiget 1. Eelnõu kohaselt tuleb sadama sadamaregistrisse kandmise eest tasuda riigilõivu senise 130 euro asemel 200 eurot.

Punktiga 54 muudetakse RLS § 142⁶⁸ lõiget 2. Eelnõu kohaselt tuleb sadamaregistri kande muutmise eest tasuda riigilõivu senise 13 euro asemel 20 eurot.

Punktidega 55 ja 56 muudetakse liiklusregistri andmete väljastamise riigilõive (§ 142⁷¹). Ühekordse taotluse alusel liiklusregistri andmete ja andmete väljavõtte või muu dokumendi väljastamise eest võetav riigilõiv tõuseb seniselt 8 eurolt töötunni eest 10 euroni töötunni eest.

Andmete liiklusregistrisse kandmise aluseks oleva dokumendi kinnitatud ärakirja väljastamise eest kehtib riigilõiv 2 eurot iga lehekülje eest – edaspidi on selle lõivu suuruseks 3 eurot. Punktides 70 ja 71 tehakse samasugune muudatus seoses maismaatranspordiga seotud andmetega.

Punktiga 57 muudetakse RLS § 142⁷² lõikeid 1 ja 2. Lõiget 1 täpsustatakse ja lisatakse lõike 1 välistusse ka maastikusõidukid, millele on eraldi registreerimislõiv kehtestatud lõikega 2, kui ekslikult ei ole seda välistusena lõikes 1 kajastatud. Riigilõiv lõikes 1 viidatud sõiduki registreerimise eest tõuseb 130 eurolt 150 euroni.

Maastikusõiduki registreerimise eest tasutakse eelnõukohase seaduse järgi riigilõivu 67 euro asemel edaspidi 77 eurot.

Riigilõivude tõusu on põhjendatud punktide 11 ja 12 juures.

Sõidukite registreerimistoimingute juurde lisatakse ka lõiv e-teenuse kasutamise eest. Hetkel saab registreerimistoiminguid teha ainult büroos, kuid Transpordiamet on arendamas ka selles osas digivõimekust, sooviga suunata inimesi büroo asemel kasutama e-kanaleid, mis on kulutõhusam mõlemale osapoolele. E-teenuste lõivud on 20% väiksemad kui büroos teenuse kasutamise eest tasutavad lõivud, mis peaks olema piisavalt motiveeriv soodsama variandi valmise kasuks. Samasugune täiendus tehakse ka **punktis 57** (§ 142⁷² lõikes 5).

Punktiga 58 muudetakse RLS § 142⁷² lõikega 3 ajutiselt Eestisse imporditud sõiduki registreerimise riigilõivu, mis edaspidi on 335 euro asemel 350. Lõivu tõusu põhjendused on samad, mis punktide 11 ja 12 selgitustes.

Punktiga 59 tõstetakse RLS § 142⁷² lõikega 4 kehtestatud mopeedi registreerimise riigilõivu seniselt 10 eurolt 25 euron, et viia see proportsiooni teiste sõidukite registreerimistoimingute lõivu ja registritoimingute lõivuga. Kehtiv madal lõivumäär on pärit aastast 2012, mil tehti kohustuslikuks mopeedide registreerimine, enne seda registreerimiskohustust ei olnud. Kuna riik sellise täiendava kohustuse seadis (seda ka juba ammu kasutuses olnud mopeedidele), siis kehtestati registreerimiskulude mõislikuks hoidmise ja registreerimisest hoidumise vältimiseks väga madal lõivumäär. Täna ei ole selline määr enam põhjendatud ja tuleb tuua proportsiooni mopeedi muude registritoimingute lõivuga, arvestades, et see registreerimistoiming on mahukam ja seega ka kõrgemalt lõivustatud kui registriandmete muutmine (muutmise toimingule kehtib praegu samuti riigilõiv 10 eurot ja edaspidi tõstetakse see 15 euron ning e-teenusena 10 euron).

Punktiga 60 tõstetakse RLS § 142⁷² lõike 5 kohaselt kuni 3500-kilogrammise täismassiga haagise registreerimise eest tasutav riigilõiv 63 eurolt 72 euron ja lisatakse lõiv e-teenuse kasutamise eest – 58 eurot.

Punktidega 61–70 muudetakse RLS § 142⁷³, mis reguleerib registreerimismärgi väljastamise riigilõive.

Punktides 61–65 ja 68 sätestatud lõive tõstetakse punktide 11 ja 12 selgitustes märgitud ulatuses ja alustel järgmiselt:

- auto üldkasutatava, vähendatud mõõtmetega, vanasõiduki või võistlusauto registreerimismärgi väljastamise eest tasutav riigilõiv - kehtiv 62 eurot, uus 65 eurot;
- mootorratta, traktori, traktori baasil ehitatud masina, liikurmasina ja haagise registreerimismärgi või nende vanasõidukina registreerimisel vanasõiduki registreerimismärgi või maastikusõiduki registreerimismärgi väljastamise eest tasutav riigilõiv - kehtiv 30 eurot, uus 35 eurot;
- eritellimuse järgi valmistatud registreerimismärgi väljastamise eest tasutav riigilõiv - kehtiv 1350 eurot, uus 1560 eurot;
- nende duplikaadi väljastamise eest tasutav riigilõiv – kehtiv 10 eurot, uus 15 eurot;
- transiitmärgi väljastamise eest tasutav riigilõiv - kehtiv 60 eurot, uus 70 eurot;
- mootorsõiduki, välja arvatud mootorratas, ja selle haagise teiseldata registreerimismärgi kirjega „PROOV” väljastamise eest tasutav riigilõiv - kehtiv 205 eurot, uus 235 eurot.

Punktis 66 täpsustatakse RLS § 142⁷³ lõigete 6 ja 7 sõnastust eesmärgiga tõsta haagise üksikkorras valmistatud registreerimismärgi lõiv samale tasemele auto üldkasutatava, vähendatud mõõtmetega, vanasõiduki või võistlusauto üksikkorras valmistatud registreerimismärgi lõivuga. Haagise üksikkorras valmistatud registreerimismärgi lõiv oli algselt madalam ja samas kategoorias mootorratta, traktori ja liikurmasinaga, kuna selle formaat (kaks tähte ja kaks numbrit) oli autol kasutatavast märgist (kolm tähte ja kolm numbrit) erinev ja seda sai kasutada ainult haagisel. Praegu antakse ka haagistele autodega samas formaadis numbrimärke, mis võimaldab tellida üksikkorras valmistatud numbrimärgi soodsamalt ning sellele duplikaati tellides oleks võimalik seda kasutada ka sõiduautul, mis omakorda võimaldaks „luksuslõivu“ kokku hoida, kuid mis ei ole sätestatud lõivu mõttega kooskõlas.

Punktiga 67 tunnistatakse kehtetuks RLS § 142⁷³ lõige 8, mis sätestas riigilõivu registreerimismärkide korduskasutuseks väljastamise eest. Lõiv kehtestati eesmärgiga katta Transpordiameti kulusid, mis tekkisid seoses numbrimärkide hoiustamisega ameti laos. Kui sõidukiomanik soovis sõidukil oleva numbri endale alles jätta, siis sõiduki võõrandamisel jäi see Transpordiametisse hoiule, kuni see omistati omaniku soovil tema järgmisele sõidukile. Täna sel päeval Transpordiamet enam numbreid enda kätte hoiule ei võta, vaid need jäävad

sõidukiomaniku kätte, kuni need seotakse järgmise sõidukiga. Kuna Transpordiamet enam seoses numbrite korduskasutusega kulusid ei kannu, siis tunnistatakse vastav lõiv kehtetuks ja number seotakse sõidukiga tavapärase registritoimingu käigus, mis on lõivustatud.

Punktiga 69 tõstetakse RLS § 142⁷³ lõikes 10 sätestatud mopeedi registreerimismärgi väljastamise riigilõivu 6 eurolt 15 euroni arvestades punkti 56 juures esitatud selgitusi.

Punktiga 70 lisatakse RLS § 142⁷³ uus lõige 11, mille kohaselt võetakse lõivu Transpordiameti e-teenuste infosüsteemis loetletud registreerimismärkide seast sobiva auto üldkasutatava või vähendatud mõõtmega või haagise, mootorratta või maastikusõiduki registreerimismärgi väljastamise eest. Lõivu määr mopeedi registreerimismärgi eest on 150 eurot ning muude sõidukite registreerimismärkide eest 300 eurot. See on nii-öelda täiendav luksuslõiv, mida tuleb maksta siis, kui isik ei soovi saada juhuslikku numbrit, kuid samas ei soovi ka tasuda üksikkorras valmistatud numbri eest 540 eurot, kuid näiteks valmispressitud ja Transpordiameti laos olevate numbrite seas leidub meelepärane.

Punktidega 71 ja 72 muudetakse RLS § 142⁷⁴. Lõive tõstetakse punktide 11 ja 12 selgitustes märgitud ulatuses ja alustel järgmiselt:

- registriandmete muutmise eest seoses sõiduki omaniku vahetumisega tasutav riigilõiv - kehtiv 61 eurot, uus 71 eurot (e-teenusena kehtiv 48 eurot, uus 55 eurot);
- mopeedi registriandmete muudatuste vormistamise eest tasutav riigilõiv – kehtiv 10 eurot, uus 15 eurot (e-teenusena kehtiv 8 eurot, uus 10 eurot);
- muude muudatuste eest on riigilõiv 20 eurot, uus 25 eurot (e-teenusena 16 eurot ja uus 18 eurot);
- riigilõiv registreerimistunnistuse väljastamise eest, kui selle on tinginud kõikide lahtrite täitumine tehnonõuetele vastavuse kontrolli kohta tehtavate märgete tõttu, samuti varastatud või tulekahju tagajärjel hävinud registreerimistunnistuse asendamise eest pädeva riigiasutuse tõendi esitamisel koos käesolevas lõikes nimetatud toimingutest tuleneva registrikande muudatusega - 10 eurot, uus 12 eurot.

Punktidega 73 ja 74 muudetakse liiklusregistri andmete väljastamise riigilõive (§ 142⁷⁵). Ühekordse taotluse alusel liiklusregistri andmete ja andmete väljavõtte või muu dokumendi väljastamise eest võetav riigilõiv tõuseb seniselt 8 eurolt töötunni eest 10 euroni töötunni eest.

Andmete liiklusregistrisse kandmise aluseks oleva dokumendi kinnitatud ärakirja väljastamise eest kehtib riigilõiv 2 eurot iga lehekülje eest – edaspidi on selle lõivu suuruseks 3 eurot.

Lõive tõstetakse punktide 11 ja 12 selgitustes märgitud ulatuses ja alustel.

Punktidega 75 ja 76 muudetakse RLS § 142⁷⁶ sätestatud riigilõive. Lõive tõstetakse punktide 11 ja 12 selgitustes märgitud ulatuses ja alustel järgmiselt:

- mootorsõiduki esmase juhiloa, juhiloa või rahvusvahelise juhiloa väljastamise või vahetamise eest tasutav riigilõiv - kehtiv 26 eurot ja uus 33 eurot (e-teenusena vastavalt 20 ja 23 eurot);
- mootorsõiduki esmase juhiloa või juhiloa väljastamise eest kiirtellimuse korras järgmiseks tööpäevaks tasutav riigilõiv - kehtiv 53 eurot ja uus 63 eurot (e-teenusena vastavalt 42 ja 50 eurot);
- mootorsõiduki esmase juhiloa või juhiloa taotlemisel RLS § 20 lõikes 2 sätestatud juhul tasutav riigilõiv – kehtiv 13 eurot ja uus 16 eurot (e-teenusena vastavalt 10 ja 12 eurot);
- mootorsõiduki piiratud õigusega juhiloa või ajutise juhiloa väljastamise eest tasutav riigilõiv – kehtiv 16 eurot ja uus 20 eurot (e-teenusena vastavalt 12 ja 14 eurot);

- kui eelnimetatud dokument on varastatud või tulekahju tagajärjel hävinud, on kehtiv riigilõiv 6 eurot ja uus 7 eurot.

Punktiga 77 muudetakse RLS § 142⁷⁷ lõikes 1 sätestatud mootorsõidukijuhi teooriaeksami registreerimise ja eksami vastuvõtmise riigilõivu 26 eurolt 30 euroni. Selgitused on esitatud punktide 11 ja 12 juures.

Punktiga 78 muudetakse RLS § 142⁷⁷ lõiget 2, millega sätestatakse, et sõidueksamile registreerimise ja eksami vastuvõtmise eest tasutav lõiv on edaspidi ühesugune (50 eurot) sõltumata, kas eksam sooritatakse Transpordiameti valduses oleva või muu eksamisõidukile kehtestatud nõuetele vastava sõidukiga. Riigilõiv peaks olema samane kõikidel kategooriatel olenemata, kas eksamil kasutatakse Transpordiameti sõidukit või muud sõidukit, kuna eeltoodud juhtudel kulud Transpordiametil oluliselt ei erine. Kui sõidueksam toimub muu sõidukiga (näiteks mootorsõidukijuhi koolitaja sõidukiga), siis olenemata sellest, et eksamisõiduk seisab, siis peale sõidukite otsese kulu (kütus jms) jäävad ülejäänud kulud samaseks. Kuna Transpordiamet ei plaani soetada endale ühegi muu kategooria eksamisõidukit peale B-kategooria ja hetkel neil ei ole enam muude kategooriate sõidukeid, jäetakse lõikest välja muud erisused (Transpordiameti valduses olev mootorratas, mopeed, veoauto, autobuss või nende autorong), kuna ei ole otstarbekas reguleerida midagi, mida reaalselt olemas ei ole. Kehtivad lõivumäärad on vahemikus 26–67 eurot, mopeedil 6 ja 20 eurot.

Punktiga 79 tunnistatakse kehtetuks RLS § 142⁷⁷ lõiked 3 ja 4. Lõikes 3 sätestatud mopeedi juhi teooriaeksami registreerimise ja eksami vastuvõtmise ning sõidueksamile registreerimise eest kehtestatud lõiv tunnistatakse kehtetuks. Sarnaselt sõidueksamidele peavad olema riigilõivud teooriaeksamitel samased olenemata kategooriast (kulud oluliselt ei muutu vaatamata sellele, kas isik teeb mopeedijuhi teooriaeksami või B-kategooria teooriaeksami). Majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. juuni 2011. a määruse nr 50 „Mootorsõidukijuhi eksamineerimise, talle juhtimisõiguse andmise kord ja juhiloa vormid ning nõuded eksamisõidukitele“ (alates 2020. aastast kehtima hakanud sõnastuses) kohaselt on kõikide kategooriate teooriaksam sisuliselt sarnase pikkuse ja mahuga. Seega ei ole õige eristada kategooriate kaupa teooriaeksamite riigilõive, kuivõrd aeg, nõuded, kulud jms on samased.

Samuti on Autokoolide Liit toonud välja, et osade kategooriate puhul (näiteks mopeed) on riigilõiv ebamõistlikult madal ning ka klientide tagasiside on näidanud, et madal lõiv toob kaasa riski, et eksamile läheb puuduliku ettevalmistusega juhikandidaat. Negatiivne eksami tulemus tähendab korduseksamit. Korduseksamite suur arv aga pikendab sõidueksamite ooteaegu. Kuna ka mopeedijuhi sõidukeksami puhul sõidab analoogselt mootorrattajuhi sõidueksamiga eksamisõiduk eksamineeritava sõiduki järel ning kulud on samad, mis B-kategooria sõidueksamitel, ei ole sellisel juhul õiglane väiksem riigilõiv kui A-kategooria (mootorratas) ja muu mootorsõidukijuhi sõidueksamil.

Punktiga 80 muudetakse RLS § 142⁷⁸ teksti. Mootorsõidukijuhi õpetaja ja juhendaja tunnistuse ning mootorsõidukijuhi koolitamise loa väljastamise riigilõivud muutuvad punktide 11 ja 12 selgitustes märgitud ulatuses ja alustel järgmiselt:

- mootorsõidukijuhi õpetajale koolitamise õigust tõendava tunnistuse väljastamise eest tasutav riigilõiv – kehtiv 33 eurot, uus 40 eurot. Kui nimetatud toimingut taotletakse elektrooniliselt e-teenuste infosüsteemi kaudu, tasutakse riigilõivu 30 eurot (e-teenusena vastavalt 26 ja 30 eurot);
- mootorsõidukijuhi juhendaja tunnistuse väljastamise eest tasutav riigilõiv – kehtiv 16 eurot, uus 20 eurot (e-teenusena vastavalt 12 ja 13 eurot).

Punktidega 81 ja 82 muudetakse RLS § 142⁷⁹ sätestatud ohtlikke veoseid vedava autojuhi ja ohutuspõhiseks eksami vastuvõtmise ning tunnistuse väljastamise riigilõivumäärasid punktide 11 ja 12 selgitustes märgitud ulatuses ja alustel. Kehtiv määr on 33 eurot ja uus 40 eurot, kui teenust võimaldatakse e-teenusena on kehtiv määr 26 eurot ja uus 30 eurot.

Sarnaselt muutub ka veoautojuhi ja bussijuhi pädevustunnistuse väljastamise eest võetav riigilõiv **punktis 83** (RLS § 142⁸⁰).

Punktides 84 ja 85 muudetakse RLS § 142⁸¹ sätestatud digitaalse andmesalvestusega sõidumeeriku kaardi väljastamisega seotud riigilõivumäärasid punktide 11 ja 12 selgitustes märgitud ulatuses ja alustel järgmiselt:

- juhikaardi, töökojakaardi, ettevõttele ja kontrollikaardi väljastamise eest tasutav riigilõiv – kehtiv 50 eurot ja uus 60 eurot (e-teenusena vastavalt 40 ja 45 eurot);
- riigilõiv sõidumeerikukaardi taotlemisel RLS § 20 lõikes 2 sätestatud juhul - kehtiv 36 eurot ja uus 40 eurot.

Punktiga 86 muudetakse RLS § 142⁸² ratastraktori, liikurmasina ja nende haagiste kontrollimiseks Transpordiameti spetsialisti kohale kutsumise riigilõivu määra 40 eurot 46 euron, lähtudes punktide 11 ja 12 selgitustest.

Punktides 87 ja 88 tõstetakse RLS § 142⁸³ sätestatud tehnõulevaataja eksami vastuvõtmise riigilõivumäära teooriaeksami puhul 26 eurot 30 euron ja praktika kontrolleksami puhul 26 eurot 80 euron. Tehnõulevaataja praktilised eksamid toimuvad tehnõulevaatuspunktis kohapeal, mis eeldab TRAM eksperdi liikumist üle Eesti. Koos väljasõidu ja eksamiga kulub minimaalselt aega neli tundi, mistõttu kehtiv riigilõiv ei kata tegelikke kulusid, arvestades, et Transpordiameti töötaja töötunni hind on 20 eurot. Seetõttu tõstetakse praktiliste oskuste kontrolli riigilõivu suuremas määras, kui muid maismaatranspordiga seotud riigilõive üldiselt.

Punktidega 89–92 muudetakse RLS § 142⁸⁴ sätestatud vedurijuhiloa andmise ja uuendamise taotluse läbivaatamine ning duplikaadi väljastamise riigilõive. Muudatused lähtuvad valdavalt punktide 11 ja 12 juures toodud põhjendustest järgmiselt:

- vedurijuhiloa taotluse läbivaatamise eest tasutav riigilõiv - kehtiv 26 eurot ja uus 30 eurot;
- vedurijuhiloa uuendamise taotluse läbivaatamise eest tasutav riigilõiv - kehtiv 20 eurot ja uus 23 eurot;
- vedurijuhiloa duplikaadi väljastamise eest tasutav riigilõiv - kehtiv 13 eurot ja uus 15 eurot.

Punktiga 93 täiendatakse RLS § 142⁸⁴ lõikega 4, millega kehtestatakse riigilõiv vedurijuhi teooriaeksami registreerimise ja eksami vastuvõtmise eest, mis täna on riigilõivuvaba. Võrdse kohtlemise põhimõttel ja Transpordiameti kulude katteks tuleb vedurijuhi teooriaeksami riigilõiv viia samale tasemele nagu teisedki Transpordiametis läbiviidavad teooriaeksamid, kuna protseduuriline pool eksamil (ruum, aeg, koht, vahendid jms) on samased kõikidel teooriaeksamitel. Eeltoodu tõttu kehtestatakse ka vedurijuhi teooriaeksami riigilõivuks 30 eurot nagu mootorsõiduki teooriaeksamitel.

Sellest tulenevalt on vajalik muuta ka paragrahvi pealkirja (**punkt 89**).

Punktidega 94–98 muudetakse RLS § 142⁸⁵ sätestatud tüübikinnitusega seonduvate toimingute riigilõive. Muudatused lähtuvad valdavalt punktide 11 ja 12 juures toodud põhjendustest järgmiselt:

- toote tüübikinnitussertifikaati taotleva tootja esmase hindamise eest, tehniliseks teenistuseks määramise eest ja tootja rahvusvahelise valmistaja koodi ehk WMI-koodi omistamise eest määratavad riigilõivud – kehtiv 340 eurot ja uus 400 eurot;
- toote tüübikinnitussertifikaadi ja selle laienduse väljastamise eest võetavad riigilõivud - kehtiv 105 eurot ja uus 125 eurot;
- toote tüübikinnitusele vastavuse kontrollimise eest, sellise tehnilise teenistuse määramise eest, mille nõuetele vastavust on hinnanud akrediteerimisasutus ja tehnilise teenistuse pädevuse ulatuse laiendamise eest tasutavas riigilõivud – kehtiv 68 eurot ja uus 80 eurot.

Punktiga 98 lisatakse RLS § 142⁸⁵ lõige 10. Lõikega 10 lisatakse riigilõiv kiirestiriknevate toiduainete rahvusvahelise veo ning selleks kasutatavate eriveokite kokkuleppe (ATP) tunnistuse taotluse läbivaatamise eest. Varasemalt on ATP taotlusega seonduvad kulud kandnud riik, mistõttu võetakse osadel juhtudel ATP tunnistused sõidukitele välja igaks juhuks, isegi kui otsene vajadus puudub. ATP tunnistusega seotud kulud peaks kandma taotleja, kes saab sellega arvestada oma teenuste hinnastamisel. Riigi dotatsioon antud vallas ei ole vajalik. ATP tunnistuse väljastamise aluseks on katselabori katseprotokoll. Tunnistuse väljastamiseks tuleb üle kontrollida sõiduki andmed ja katseraport, et väljastada õige ATP klassiga tunnistus. Tunnistuse andmisega seotud töömahuks on arvestatud ligikaudu neli tundi, töötunni hinnaks on 20 eurot ning seega kehtestatakse riigilõivu suuruseks 100 eurot. Näiteks eelmisel aastal anti välja ligi kaudu 300 ATP tunnistust, mis on Transpordiameti jaoks arvestatav ressursikulu, kuid mille eest riigilõivu ei võetud.

Sellest tulenevalt muudetakse ka paragrahvi pealkirja (**punkt 94**). Kuigi ka tüübikinnitus on sõidukite nõuetele vastavuse kontrolliga seotud toiming, tuleb seoses eriveokite kontrolliga seoses pealkirja täpsustada.

Punktis 99 viidatud RLS § 209 lg 3 sätestab raudteerajatiselise registrikande muutmise eest tasutava riigilõivu 32 eurot. Kui toimingut taotletakse TTJA e-teenuste infosüsteemi kaudu elektrooniliselt, on riigilõivu suurus 28 eurot. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 45 euronile ning elektroonilise taotlemise korral 40 euronile. Muudatus on vajalik, kuna tegelik kulu toimingute tegemiseks on kõrgem.

Punktis 100 viidatud RLS § 211 sätestab riigilõivud allsüsteemi kasutuselevõtmise loa, raudteeveeremi turule laskmise loa ning raudteeveeremi tüübiloa taotluse läbivaatamise eest. Kehtiva sätte kohaselt on iga kolme loataotluse puhul riigilõivu suuruseks 4160 eurot. Eelnõuga muudetakse sätte sõnastust ning edaspidi jääb allsüsteemi kasutuselevõtmise loa taotluse läbivaatamise eest riigilõivu suuruseks 4160 eurot ning raudteeveeremi turule laskmise loa või raudteeveeremi tüübiloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 6240 eurot. Muudatav riigilõivusumma on kooskõlas kulupõhimõttega.

Punktis 101 viidatud RLS § 212 lõike 1 kohaselt on ohutusloa väljaandmise taotluse eest tasutav riigilõiv 1920 eurot. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 3120 euronile. Muudatus on vajalik, kuna toiminguga seotud tegelikud kulud on kõrgemad ning menetluslikult sarnaneb ohutusloa taotluse läbivaatamine ühtse ohutustunnistuse taotluse läbivaatamisele.

Punktis 102 viidatud RLS § 212 lõike 2 kohaselt on ohutusloa muutmise või uuendamise taotluse läbivaatamise eest tasutav riigilõiv 640 eurot. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 1560 euronile. Muudatuse põhjendused on samad, mis punktis 101. Lisaks on riigilõivu tõstmine ajendatud asjaolust, et menetlejate ametikohtade arv antud loamenetluses on üksnes 0,03, samas kui ühe loamenetluse ajaline kestvus on 50 töötundi.

Punktis 103 viidatud RLS § 212 lõike 3 kohaselt on ühtse ohutustunnistuse taotluse läbivaatamise eest tasutav riigilõiv 1440 eurot. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 4000 euroni. Muudatus on vajalik, kuna toiminguga seotud tegelikud kulud on kõrgemad ning muutunud on ka menetlustoimingute läbiviimise kestus. Samaselt punktide 101 ja 102 põhjendustele, on ametikohtade arv menetluses 0,33, samas kui ühe loamenetluse ajaline kestvus on ligikaudu 200 töötundi.

Punktis 104 viidatud RLS § 212 lõige 4 sätestab ühtse ohutustunnistuse muutmise või uuendamise taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 640 eurot. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 1600 euroni. Muudatuse põhjendused on samad, mis punktides 101 ja 102.

Punktis 105 viidatud RLS § 212 lõike 5 punkt 1 sätestab tegutsemise ohutustunnistuse taotluse läbivaatamise eest tasutava riigilõivu 640 eurot, kui taotletakse tunnistust raudteeliikluse korraldamiseks mitteavalikul raudteel kogupikkusega kuni 5000 meetrit ning viidatud RLS § 213¹ punkt 1 sätestab tegevusloa taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 640 eurot, kui taotletakse tegevusluba avalikul raudteel kasutatava või raudteeveoks kasutatava raudteeveeremi tehnohooldeks ja remondiks. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 1240 euroni. Muudatus on vajalik, kuna toiminguga seotud tegelikud kulud on kõrgemad.

Punktis 106 viidatud RLS § 212 lõike 5 punkt 2 sätestab tegutsemise ohutustunnistuse taotluse läbivaatamise eest tasutava riigilõivu 960 eurot, kui taotletakse tunnistust raudteeliikluse korraldamiseks mitteavalikul raudteel kogupikkusega 5001–15 000 meetrit. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 1560 euroni. Muudatuse sisulised põhjendused on samad, mis punktis 105.

Punktis 107 viidatud RLS § 212 lõike 5 punkt 3 sätestab tegutsemise ohutustunnistuse taotluse läbivaatamise eest tasutava riigilõivu 1280 eurot, kui taotletakse tunnistust raudteeliikluse korraldamiseks mitteavalikul raudteel kogupikkusega alates 15 001 meetrit. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 2430 euroni. Muudatuse sisulised põhjendused on samad, mis punktis 105.

Punktis 108 viidatud RLS § 212 lõike 5 punkt 4 ja punkt 5 sätestavad tegutsemise ohutustunnistuse taotluse läbivaatamise eest tasutava riigilõivu 1440 eurot, kui taotletakse tunnistust mitteavalikul raudteel reisijateveo korraldamiseks ja kaubaveo korraldamiseks. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 2340 euroni. Muudatuse sisulised põhjendused on samad, mis punktis 105.

Punktis 109 viidatud RLS § 212 lõike 6 kohaselt tasutakse tegutsemise ohutustunnistuse muutmise või uuendamise taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 640 eurot. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 1200 euroni. Muudatuse sisulised põhjendused on samad, mis punktis 105.

Punktis 110 viidatud RLS § 213 sätestab, et läbilaskevõime taotluse esitamise korral Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile kui läbilaskevõime jaotusorganile raudteeseaduse § 107 tähenduses tasutakse igaks liiklusgraafikuperioodiks taotletava läbilaskevõimeosa eest riigilõivu 96 eurot. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 180 euroni. Muudatuse sisulised põhjendused on samad, mis punktis 105.

Punktis 111 viidatud RLS § 213¹ punkt 2 sätestab tegevusloa taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 1200 eurot, kui taotletakse tegevusluba raudteeveeremi ehituseks. Muudatuse kohaselt on uus riigilõiv 2340 eurot. Muudatuse sisulised põhjendused on samad, mis punktis 105.

Punktis 112 viidatud RLS § 213¹ punkt 3 sätestab tegevusloa taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 640 eurot, kui taotletakse tegevusluba avalikul raudteel kasutatava või raudteeveoks kasutatava raudteeveeremi tehnohoolde ja remondi tegevusloa muutmiseks. Muudatuse kohaselt on uus riigilõiv 780 eurot. RLS § 213¹ punkt 4 sätestab tegevusloa taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 640 eurot, kui taotletakse tegevusluba raudteeveeremi ehituse tegevusloa muutmiseks. Muudatuse kohaselt on uus riigilõiv 780 eurot. Muudatuse sisulised põhjendused on samad, mis punktis 105.

Punktis 113 muudetakse RLS § 213² alusel hoolduse eest vastutava üksuse sertifikaadi taotluse läbivaatamise eest tasumisele kuuluvat riigilõivu seniselt 4300 eurolt 6240 euron. Muudatuse sisulised põhjendused on samad, mis punktis 105.

Punktiga 114 muudetakse RLS § 215¹ lõikes 1, § 215⁵ lõikes 1, § 215⁷ lõikes 1 ja § 215¹¹ lõikes 1 sätestatud riigi eriplaneeringu alusel ehitatud ehitise lammutamiseks vajaliku ehitusloa taotluse läbivaatamise eest, ehitise, mille ehitusloa andmine on riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse pädevuses, lammutamiseks vajaliku ehitusloa taotluse läbivaatamise eest, ehitise, mille ehitusloa andmine on mitme riigiasutuse pädevuses, lammutamiseks vajaliku ehitusloa taotluse läbivaatamise eest ning riigikaitse või julgeolekuasutuse ehitise ja seda teenindava rajatise, mille ehitamiseks on vajalik ehitusluba, lammutamiseks vajaliku ehitusloa taotlemise läbivaatamise eest tasumisele kuuluvat riigilõivu seniselt 30 eurolt 60 euron. Tegemist on mahukate menetlustega – nendel juhtudel ühes aastas menetlustele kuluv aeg varieerub keskmiselt 10–200 töötunni vahel loaliigi kohta, samas kui ametikohti vastavalt menetlusele on keskmiselt 0,1. Muudetav riigilõivusumma on kooskõlas kulupõhimõttega.

Punktis 115 viidatud RLS § 215² lõige 1, § 215⁶ lõige 1 ja § 215⁸ lõige 1 sätestavad, et riigi eriplaneeringu alusel ehitatava ehitise kasutusloa taotluse, ehitise, mille kasutusloa andmine on riigi ja kohaliku omavalitsuse üksuse pädevuses, kasutusloa taotluse ning ehitise, mille kasutusloa andmine on mitme riigiasutuse pädevuses, kasutusloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 60 eurot. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 250 euron. Muudatus on vajalik, kuna toiminguga seotud tegelikud kulud on kõrgemad ning menetluslikult sarnaneb kasutusloa taotluse läbivaatamine ehitusloa taotluse läbivaatamisele. Sarnaselt põhjendustele punktis 114, on ühele menetlusele kuluv aeg aastas 183 töötundi ning keskmine menetlejate ametikohtade arv 0,09.

Punktiga 116 muudetakse RLS § 215⁹ lõiget 1. Kehtiva õiguse kohaselt tasutakse raudteerajatise ehitusloa taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 30 eurot, sõltumata, millise raudteerajatise tegemist on. Raudteerajatiste erinevad liigid on sätestatud ehitusseadustiku lisa 1 leheküljel 2. Eelnõuga on kavandatud RLS § 215⁹ muudatus, mille kohaselt lõike 1 punktidega 1 ja 2 sätestatakse erinevate raudteerajatiste ehitamiseks vajalike ehitusloa taotluste läbivaatamisele erinevad riigilõivumäärad. Raudteeületuskoha, raudteeületuskoha automaatse foorisignalisatsiooni ja truubi ehituseks vajaliku ehitusloa taotluse läbivaatamise eest on kavandatud riigilõivu tõstmine 60 euron. Kõikide ehitusseadustiku lisa 1 sisalduvate raudteerajatiste ja muude raudtee sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalike rajatiste ehituseks vajaliku ehitusloa taotluse läbivaatamise eest on eelnõuga kavandatud riigilõiv 250 eurot. Muudetav riigilõivusumma on kooskõlas kulupõhimõttega. Lisaks täiendatakse RLS § 215⁹ uue lõikega 2, mille kohaselt raudteerajatise lammutamiseks vajaliku ehitusloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 60 eurot. Tegemist on toiminguga, mida varasemalt ei ole lõivustatud, kuid vastavalt ehitusseadustiku lisale 1 on raudteerajatise lammutamine ehitusluba vajav tegevus ning ehitusloa taotlemisel esitatakse ka riigilõivu tasumise andmed vastavalt ehitusseadustiku § 40 lõike 2 punktile 8. Lisatav riigilõivusumma on kooskõlas kulupõhimõttega. Tegemist on mahukate menetlustega, millised on aktuaalsed jooksvalt läbi

aasta ning mille menetlemisele kulub rohkelt töötunde, seejuures lõike 1 punktis 2 sätestatud raudteerajatiste loamenetluste puhul on ajaline kulu kahekordne võrreldes lõike 1 punktis 1 nimetatud raudteerajatiste loamenetlustega. Senine lõige 2 kehtestatakse lõikena 3 ning selle sisu ei muutu – kui ehitusloa taotlus sisaldab mitut ehitist, siis tasutakse riigilõiv iga taotluses sisalduva ehitusloakohustusliku ehitise eest eraldi.

Punktiga 117 muudetakse RLS § 215¹⁰ lõiget 1. Kehtiva õiguse kohaselt tasutakse raudteerajatise kasutusloa taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 30 eurot, sõltumata, millise raudteerajatise tegemist on. Muudatuse kohaselt on kavandatud erinevad riigilõivumäärad kasutusloa taotluse läbivaatamise eest, sõltuvalt sellest, millise raudteerajatise tegemist on. Muudatus ühtib punktis 18 kavandatud muudatusega. Eelnõuga täiendatakse RLS § 215¹⁰ lõiget 1 punktidega 1 ja 2, mille kohaselt raudteeületuskoha, raudteeületuskoha automaatse foorisignalisatsiooni ja truubi kasutusloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõiv 60 eurot. Kõikide teiste ehitusseadustiku lisas 1 sisalduvate raudteerajatiste ja muude raudtee sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalike rajatiste kasutusloa taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõiv 250 eurot. Muudatus on vajalik, kuna toiminguga seotud tegelikud kulud on kõrgemad ning menetluslikult sarnaneb kasutusloa taotluse läbivaatamine ehitusloa taotluse läbivaatamisele. Muudatuse sisulised põhjendused raudteerajatiste eristamise vajalikkuse osas on samad, mis punktis 116.

Punktiga 118 muudetakse RLS § 125¹², mille kohaselt raudteerajatise projekteerimistingimuste taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 25 eurot. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 75 euron. Muudetav riigilõivusumma on kooskõlas kulupõhimõttega, kuivõrd tegelikud kulud on kõrgemad ning kehtiv riigilõivumäär ei võimalda neid katta. Tegemist on mahukate menetlustega (ajaline kulu aastas ligikaudu 400 töötundi), samas ametikohtade arv on kõigest 0,217.

Punktiga 119 muudetakse RLS § 342, mille kohaselt kutsekvalifikatsiooni tunnustamise taotluse, sealhulgas Euroopa kutsekaardi taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 32 eurot. Eelnõuga on kavandatud riigilõivu tõstmine 130 euron. Aastas on ligikaudu 30 vastavat menetlust, mis läbi ajaline kulu aastas on ligikaudu 480 eurot. Valdonna spetsiifikat arvesse võttes on ametikohtade arv 0,261. Kuivõrd kehtivast riigilõivumäärast ei ole võimalik toimingu tegemiseks vajalikke kulusid täiel määral katta, on muudatus vajalik ja riigilõivumäära tõstmine siiski põhjendatud.

Punktiga 120 kehtestatakse seaduse lisa 3 uues sõnastuses, ehk kehtestatakse uued riigilõivumäärad sagedusloa andmise ning kehtivusaja pikendamise eest. Numbriloo andmise või kehtivusaja pikendamise lõive ei muudeta.

Valdav osa raadiosageduste kasutamise tasu sisaldavate riigilõivude määrad on kehtinud muutumatuna enam kui 15 aastat.

Aastatel 2006 ja 2022 muudeti mobiiltelefonivõrgu, juurdepääsu raadiovõrgu ja liikuva maaside lairiba raadiovõrgu määrasid, kus kõrgemal kui 2300 MHz sagedusalades vähendati lõive.

Aastal 2016 muudeti sagedusloa andmise ja pikendamise toimingute määrasid nende sageduslubade osas, mis ei sisalda sagedusressursi kasutamise tasu või jagavad ühist sagedusressurssi, so amatöörradiojaama tööloa, raadioamatööri harmoneeritud kvalifikatsioonitunnistus, sagedusloa tingimuste muutmine taotleja soovil ning lähitoimeseadme luba.

Seega kehtivad enamus sageduste kasutamise tasu sisaldavate sageduslubade andmise ja pikendamise riigilõivude määrad muutumatutena vähemalt aastast 2001. Samal ajal on märkimisväärselt tõusnud nii THI (+127%) kui TTJA kulud.

TTJA sidesektori reguleerimisega seotud kulud 2023. aastal on 2,02 mlj € ning järgnevate aastate kulude kasv tuleneb õigusaktidega lisanduvatest kuludest, olemasolevate kompetentside täiendamisest, investeeringutest seadmetesse seadusest tulenevate sideregulaatori ülesannete tõhusamaks täitmiseks.

Seejuures järgnevatiks aastateks sageduslubade eest prognoositavad riigilõivude laekumised on 1,9 mlj €. Tegevuskulude osaliseks katteks ning et lõivud säilitaks algselt kehtinud proportsiooni võrreldes elatustasemega, tõstetakse lõive keskmiselt 23 protsenti.

Kuigi riigilõivude määrade tõus 23 protsenti ei kata kõikide funktsioonide ulatuses TTJA sideregulaatori kulusid järgnevatel aastatel, ei ole suurem määrade tõus hetkel siiski põhjendatud.

Järgnevalt on täpsemalt selgitatud muudatusi, mida tehakse lisaks eeltoodud põhjendustele.

Lisa 3 punktist 13.2 jäetakse välja sagedusalad „1605 kHz kuni 3800 kHz ja 3800 kHz kuni 4000 kHz“. Tegemist on õiguselgusliku muudatusega, kuna samas punktis on sätestatud sagedusala „1605 kHz kuni 4000 kHz“, mis hõlmab eelnimetatud sagedusalasid, ehk kustutatakse topelt sagedusalad.

Lisa 3 punktis 13.3 muudetakse laeva pardal kasutatavate sidesüsteemide tarbeks ette nähtud sagedusvahemikke. Kehtiva seaduse lisa 3 punktis 13.3 sätestatud sagedusalad „457,525 MHz kuni 457,575 MHz; 467,525 MHz kuni 467,575“ muudetakse laiemaks ja asendatakse sagedusaladega „457,5125 MHz kuni 457,5875 MHz; 467,5125 MHz kuni 467,5875 MHz“.

Selle muudatuse eesmärk on viia selles punktis sätestatud sagedusvahemikud kooskõlla Rahvusvahelise Telekomunikatsiooni Liidu (*International Telecommunication Union*, edaspidi *ITU*) Ülemaailmse Raadioside Konverentsi (*World Radio Conference*, edaspidi *WRC-19*) lõppaktides kehtestatud uute sagedusvahemikega. Muudatus on kooskõlas WRC-19 lõppaktidega muudetud ITU Raadioeeskirjade Artikli 5 alamärgusega 5.287 ja ITU soovitusel ITU-R M.1174-4⁶ ning ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 26. oktoobri 2017. a määrusega nr 54 „Eesti raadiosagedusplaan“, mis sätestavad laiemad sagedusalad laeva pardal kasutatavate sidesüsteemide tarbeks.

Lisa 3 täiendatakse uue punktiga 14, millega sätestatakse riigilõiv sagedusloa andmise või kehtivusaja pikendamise eest mehitamata õhusõiduki, maismaasõiduki või veesõiduki süsteemi saatjale üheks aastaks.

Muudatuse eesmärk on kehtestada riigilõiv sagedusloa alusel töötavatele mehitamata side süsteemidele, mille kasutamine ja sageduslubade taotluste arv on kiiresti kasvamas, kuid riigilõivumäära puudumise tõttu ei ole võimalik küsida riigilõivu nende sageduslubade eest.

Eelkõige on vajalik kehtestada riigilõivumäär mehitamata õhusõiduki süsteemidele, mille kasutus on kõige rohkem levinud. Kuid samas tuleb arvestada ka tulevikuvajadustega, ning kehtestada riigilõivumäärad ka mehitamata maismaasõiduki ja veesõiduki süsteemidele.

Riigilõivumäära arvutamisel lähtuti kehtiva seaduse lisa 3 punktis 13 sätestatud vee- või õhusõiduki raadioloo andmise ja kehtivusaja pikendamise riigilõivumäärast ning punktis 9 sätestatud riigilõivumäärast vee- või õhusõidukitega side pidamiseks kasutatavale maapealsele raadiovõrgule, kuna mehitamata süsteemi juhtimine, sidepidamine ja sagedusressursi kasutus sarnaneb oma olemuselt kõige enam sidepidamisele õhu- ja veesõidukiga.

⁶ https://www.itu.int/dms_pubrec/itu-r/rec/m/R-REC-M.1174-4-201910-I!!PDF-E.pdf

Erinevus on ainult selles, et mehitamata õhusõiduki, maismaasõiduki või veesõiduki süsteemi sagedusluba antakse või pikendatakse kuni üheks aastaks.

Paragrahv 2 - metsaseaduse muutmine.

Punktiga 1 muudetakse metsaseaduse § 41 lõike 1 punkti 1 ja asendatakse tekstis sõnad „kavandatavate raiete“ sõnadega „kavandatava raie“. Tegemist on keelelise korrektuuriga, sest metsateatis esitatakse ühe kavandatava tegevuse kohta ning iga kavandatav tegevus saab unikaalse metsateatise numbri. Ka praegu on praktika selline, seega praktikas muudatusi ei toimu.

Punktiga 2 täiendatakse metsaseaduse § 41 lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:
„(5¹) Metsateatise läbivaatamise eest tasub metsateatise esitaja riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määra järgi metsateatise esitamisele järgneva aasta 21. jaanuariks.“.

Seega sätestatakse seaduses viide riigilõivu kohaldamisele.

Paragrahv 3 sätestab eelnõukohase seaduse jõustumisaja.

Riigilõivuseaduse punktid on kavandatud jõustuma 2024. aasta 1. juulil. Jõustumistähtaeg on valitud arvestusega, et seaduse vastuvõtmise ja jõustumise vahele jääks piisav ajavahemik võimaldamaks normi adressaatidel muudatustega tutvuda ja arvestada riigilõivu uute tasumääradega. Paragrahvi 1 punktid 99–119 jõustuvad 2023. aasta 1. jaanuaril kuivõrd need ei vaja nii pikka *vacatio legis*.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

6. Seaduse mõju

Eelnõukohase seadusega ei kavandata kehtiva õigusega võrreldes põhimõttelisi muudatusi Seaduse rakendamisega ei kaasne olulisi riske, samuti ei kavandata põhimõttelisi muudatusi õiguskorras. Seetõttu ei ole seletuskirjale lisatud HÕNTE § 46 nõuete kohast põhjaliku mõjuanalüüsi aruannet.

Seaduse rakendamine ei too kaasa:

- 1) sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju;
- 2) haridusele, kultuurile ja spordile;
- 3) mõju keskkonnale;
- 4) mõju infotehnoloogiale ja infoühiskonnale;
- 5) mõju riigikaitsele ja välissuhetele;
- 6) mõju siseturvalisusele;
- 7) mõju regionaalarengule, sh linna-, maa- ja rannapiirkondadele

Muudatusega kaasneb mõju kõige enam majandusele ja riigivalitsemisele.

6.1. Mõju avaldav muudatus

Keskkonnaameti toimingute riigilõivude kulupõhimõttel ajakohastamine. Riigilõive muudetakse, lähtudes teenuse tegelikest kuludest.

6.1.1 Sihtrühm I: keskkonnakaitseloa omajad ja taotlejad, valdkonnas tegevust alustada soovijad.

Muudatusest mõjutatud sihtrühm on 244 kompleksloa, 2410 keskkonnaloa, 609 kiirgustegevusloa, 230 maavara geoloogilise uuringu loa ning 60 riikidevahelise jäätmeveo loa omajad ning loa kohustusega tegevust alustada soovivad ettevõtjad.

Kaasnev mõju

Mõjuvaldkond: mõju majandusele – mõju tegevusega kaasnevatele kuludele.

RLS muudatuste väljatöötamisel ja kaasnevate mõjude hindamisel on lähtutud riigilõivude kulupõhimõttel ajakohastamisest, mida on pikemalt selgitatud seletuskirja muudatusi kirjeldavas osas. Kulupõhimõtte rakendamisel tõusevad keskkonnakaitselubade lõivumäärad, diferentseeritakse komplekslubade riigilõivud valdkondade alusel ning kehtestatakse riigilõiv ka varem riigilõivust vabastatud loa menetlustele kui need viiakse läbi avatud menetluse kohaldamiseta.

Riigilõivumäärade muutmise mõju hindamiseks analüüsiti aastatel 2021–2022 Keskkonnaameti lubade andmise ja muutmise statistikat ning nende teenuste kulusid. Lubade muutmiste arv on valdkondade lõikes erinev, kuid üldiselt on lubade muutmise menetlusi ligikaudu poole rohkem kui uute loataotluste menetlusi. Riigilõivude tõstmisel on arvestatud, et uute taotluste hulk on ka tulevikus väiksem kui taotluste arv loa muutmiseks.

Kulupõhimõtte kohaselt peab riigilõivumäär katma vähemalt toiminguga seotud otsesed ja teatud ulatuses ka kaudsed kulud. Keskkonnaameti toimingutele kulupõhimõttel lõivude kehtestamine toob kaasa valdkonnas riigilõivumäärade tõusu ning suurendab loa kohustusega tegevusaladel tegutsevate ettevõtete majanduskulusid. Samas on mõju avaldumise sagedus harva ning see on tegevusvaldkondade lõikes proportsioonis tegevuse ulatuse ning mahuga. Seega ei ole ette näha muudatuse ulatuslikku mõju taotlejate äritegevusele. Keskkonnaameti toimingute riigilõivumäärad on valdkondlikult diferentseeritud, arvestades toimingute kulusid, aga ka toimingu eesmärki, sellest saadavat hüve ja avalikku huvi.

Olulisim muudatusega kaasnev mõju on seotud komplekslubade taotluste ülevaatamisele kohalduvatele riigilõivudele erisuste seadmisega. Keerulisemad ja rohkem valdkondi hõlmavad taotlused on eelnõukohase muudatusega edaspidi kõrgema riigilõivu määraga. Kompleksloa riigilõivude erisused on täpsemalt välja toodud seletuskirja punktis 3 ning tabelis 2 on muuhulgas toodud välja protsentuaalne riigilõivu tõus kehtivaga võrreldes.

Suurem mõju avaldub peamiselt neile ettevõtetele, kel on oma tegevusega alustamiseks vaja kompleksluba nelja valdkonnaga. Sellisel juhul on eelnõuga kavandatud riigilõivu kasv võrreldes kehtivaga 1490% (Tabel 2). Samas selliseid kompleksloa esmataotluseid laekub Keskkonnaametile eelduslikult aastas vaid 0–2 tükki ning mõjutatud ettevõtteid on seega väga vähe. Esmataotluse alusel väljastati 2021. aastal viis (kaks kahe valdkonnaga ja kolm nelja valdkonnaga taotlust) ning 2022. aastal samuti viis (neli kolme valdkonnaga ja üks nelja valdkonnaga taotlus) kompleksluba. Taotluse esitamisest loa väljastamiseni läheb täna üldjuhul 1–2 aastat, seega loa väljastamine ei toimu tihti samal aastal mil taotlus esitati.

Eelduslikult on ettevõtete, kes oma tegevuseks ja tegevusega alustamiseks vajavad kompleksluba, majanduslik seisukord hea ning vajalike investeeringute, sh kompleksloa taotlemisega seotud investeeringute ja kulude tegemisega on arvestatud. Kompleksloa esmataotlemisega seotud kulud moodustavad koguinvesteeringust tihti marginaalse protsendi (näiteks Eesti tööstusvaldkonnas uus tootmistehas Paide piimakombinaat, mille investeeringute maht on üle 100 miljoni euro⁷ või samuti tööstusmaastikul uus kavandatav biotoodete tehas, mille investeeringud ulatuvad 800 miljoni euroni⁸).

Sihtrühmas juba kehtivat kompleksluba omavat isikut mõjutab kavandatav muudatus oluliselt vähem, kuna kompleksluba antakse üldjuhul tähtajatult ning loa muutmisel on riigilõiv 50% täismäärast. Samuti on täiendav 80%-line riigilõivu soodustus mitme kompleksloa valdkonna muutmisel. Loa muutmine toimub tavaliselt vaid käitise tegevuses oluliste muudatuste tegemisel või loa õigusaktidega vastavusse viimisel ning üldjuhul tehakse seda minimaalselt paari aasta tagant. Oluliste muudatuste aluseks on enamasti tegevuse muutus, milleks ettevõtte peab tegema ka vajalikke investeeringuid, sh tuleb sisse arvestada vajalike lubade taotlemine. Põllumajandusvaldkonnas on kompleksloa taotluse riigilõiv 50% täismäärast. Sea-, veise- ja linnukasvatuse kompleksloa menetlemine on lihtsam kui tööstus- ja tootmisvaldkonnas ning kulud on poole väiksemad. Põllumajanduse load on üldiselt enam vähem sarnased, tegevus on sarnane, lihtsam, ja seotud 1-2 PVT-ga⁹, millest loa andmisel lähtutakse. Samas tööstuse valdkonnad on erinevad, keerulised ja seotud mitme PVT-ga, kusjuures mõnel juhul ei ole ka eestikeelseid PVT järeldusi.

Loa muutmisi toimus aastatel 2021 ja 2022 vastavalt 38 ja 34.

Keskkonnalubade, kiirgustegevuslubade, maavara geoloogilise uuringu lubade ja riikidevahelise jäämeveo lubade riigilõivu määrade tõus mõjutab samuti enim neid, kes esitavad esmataotluse tegevusega alustamiseks. 2021. ja 2022. aastal väljastatud keskkonnalubadest moodustasid esmataotlused 38% ja loa muutmised 62%. Seega on kõrgemast riigilõivust mõjutatud taotlejaid ka selgelt vähem. On madal risk, et mõnel juhul tegevuse alustamisel, mil on vajalik taotleda keskkonnaluba, võib kõrgem riigilõiv takistada ettevõtte majandustegevuse alustamist. Eelduslikult on tegevusega alustavate ettevõtete majanduslik seisukord niivõrd hea, et vajalike investeeringute tegemine on võimalik, sh keskkonnaloa taotlemisega seotud kulude tegemisega on arvestatud.

Sihtrühmas juba kehtivat keskkonnaluba omavat isikut mõjutab kavandatav muudatus oluliselt vähem, kuna load antakse üldjuhul tähtajatult ning loa muutmisel on riigilõiv 50% täismäärast. Kui muudetakse mitut valdkonda, siis lisandub täiendav soodustus 80%. Keskkonnalubade riigilõivude tõusu mõju vähendavad ka kehtima jäävad leevendavad erandid riigilõivude tavamääradest (RLS § 136² lõiked 2, 4 ja 6). Täpsemalt on neid kirjeldatud eelnõu 55SE seletuskirja lehekülgedel 35–40. Ka neile menetlustele, mida ei viida läbi avatud menetlusena, kuid millele rakendub edaspidi riigilõiv, kohalduvad edaspidi RLS § 136² lõiked 4 ja 5. Lõike 4 alusel tasub riigiasutus, kohaliku omavalitsuse üksus, avalik-õiguslik juriidiline isik, mittetulundusühing ja raamatupidamise seaduse § 3 punktis 14 nimetatud mikroettevõtja keskkonnaloa andmise või muutmise taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 50 protsenti ka siis kui ei kohaldata avatud menetlust.

⁷ https://www.epiim.ee/wp-content/uploads/2022/05/Epiim_pressiteade_valge.pdf

⁸ <https://www.vkg.ee/viru-keemia-grupp-asub-uurima-biotoodete-tootmiskompleksi-loomise-voimalust-ida-virumaale/>

⁹ [PVT | Kliimaministeerium](#).

Seaduse rakendamine toob lisaks täiendavad kulud neile keskkonnaloa ja kompleksloa omajatele ja taotlejatele, kelle loa taotluse üle vaatamine otsustatakse avatud menetluseta. Samas on selliste menetluste puhul riigilõivu määr madal ning loa omajatele see olulist mõju ei avalda.

Seadus jõustub 2024. aasta 1. juulil. Ettevõtetele, kelle tegevust riigilõivumäära muutmine mõjutab, jääb piisavalt aega muudatustega kohanemiseks ning sellest lähtuvalt oma tegevuse planeerimiseks. Võimalikku negatiivset mõju kompenseerib ettevõtetele ka see, et riigilõivude tõstmine võimaldab loamenetlusi kiiremini läbi viia ning ettevõtte saab oma äritegevusega senisest oluliselt varem alustada.

Sihtrühm II: Keskkonnaameti ametnikud (60 ametikohta kes on otseselt seotud keskkonnakaitselubade menetlusega).

Kaasnev mõju: **mõju riigiasutuste korraldusele** – mõju asutuste ülesannetele ja töökorraldusele.

Mõju valdkond: **mõju riigivalitsemisele** – riigilõivude tõstmisega ning riigilõivude lisamisega loa ülevaatamisele avatud menetluseta ei kaasne Keskkonnaametile kohanemiskulusi, kuna keskkonnakaitselubade taotlusi esitatakse ning nende läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu ka praegu. Muudatusega kaasneb vaid vähenenud mõju, kuna Keskkonnaamet peab riigilõivu tasumise protsessid keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS muudatustega kooskõlla viima, see tähendab muutma infosüsteemis riigilõivude määrad.

Muudatusega kaasneb eelduslikult positiivne mõju riigieelarve tuludele. Riigilõivude laekumine sõltub eelkõige sellest, kui palju ja millised taotlejate grupid keskkonnaloa ja kompleksloa taotlejad, seetõttu ei ole täpset tulude kasvu võimalik hinnata, kuid eelduslik täiendav riigilõivutulu on perioodil 2024–2027 kokku umbes 4,52 miljonit eurot.

Muudatus aitab kaasa ka Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2023–2027 punkti 6.1.1. elluviimisele, mille eesmärk on teha muudatusi, et kiirendada loamenetlusi, sh keskkonnakaitselubade menetlusi. Loamenetluste kiirendamise eeldus on täiendavate ressursside jaotamine Keskkonnaametile kompetentsete spetsialistide hoidmiseks ja koolitamiseks ning konkurentsivõimelise töötasu maksmiseks.

Seaduse rakendamine ei too lisaks kirjeldatule kaasa muid täiendavaid kulusid ega uusi tegevusi riigile ja kohaliku omavalituse üksustele ega ka teistele seaduse rakendajatele.

6.2. Mõju avaldav muudatus

Ökomärgise kasutamise taotluse läbivaatamise eest tasutava riigilõivu ja ökomärgise tootel kasutamise õiguse eest tasutava aastase riigilõivu muutmine, lähtudes teenuse tegelikest kuludest.

6.2.1 Sihtrühm I: ökomärgise kasutamist taotlejad ja ökomärgise omajad.

Muudatusest mõjutatud sihtrühm on ökomärgise kasutamise taotlemist kavandavad tootmisettevõtted ja juba ökomärgist oma toodetel kasutavad ettevõtted läbi aastatasu maksmise. Ökomärgist oma toodetel kasutavaid ettevõtteid on Eestis viis, kellel on kokku üle 1000 ökomärgisega toote.

Kaasnev mõju - mõju majandusele – mõju tegevusega kaasnevatele kuludele.

Muudatus avaldab mõju ettevõtjatele, kes maksavad riigilõivu ökomärgise taotlemise ja kasutamise eest. Muudatus tervikuna ei too ettevõtjatele kaasa uusi kohustusi ega nõua neilt täiendavaid tegevusi. Mõju ulatus on üldises plaanis pigem väike ning muudatused ei too kaasa täiendavaid kohustusi ja seega puudub tarvidus muutustega kohanemisele suunatud tegevusteks.

Kehtiv riigilõiv on 2015. aastast, arvestades viimase kaheksa aasta majanduskasvu, inflatsiooni mõju, keskmise palga, tarbijahinnaindeksi jt näitajate tõusu ei avalda 10%-line riigilõivu tõus ettevõtetele olulist negatiivset majanduslikku mõju. Ökomärgise taotlemine toimub tootegrupi põhiselt ning hiljem samasse gruppi kuuluvate toodete lisamine või muutmine ökomärgise sertifikaadil on riigilõivuta. Riigilõivu tuleb tasuda vaid uue tootegrupi taotlemisel ning hiljem tasuda kord aastas riigilõiv ökomärgise tootel kasutamise eest. Euroopa Liidu (EL) ökomärgis annab ettevõtjatele turul eelise, kuna on keskkonnahoidlike riigihangetes osalemisel eelduseks. Arvestades eelnevat, ei ole riigilõivu 20% tõstmise juures ette näha, et ettevõtted loobuksid ökomärgise taotlemisest.

6.3.1 Sihtrühm II: Keskkonnaagentuuri ametnikud (kaks ametikohta kes on otseselt seotud ökomärgiste kasutamise taotluste menetlemisega).

Kaasnev mõju: **mõju riigiasutuste korraldusele** - mõju asutuste ülesannetele ja töökorraldusele.

Keskkonnaagentuuri töökoormuse osas on trend on pigem tõusev, kuna huvi EL ökomärgise osas on oluliselt kasvanud, seoses keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumite kehtestamisega. Riigilõivude tõstmisega ei kaasne Keskkonnaagentuurile kohanemiskulusi, kuna EL ökomärgise taotlusi esitatakse ning nende läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu ka praegu.

Muudatusega kaasneb eelduslikult positiivne mõju riigieelarve tuludele. Riigilõivude laekumine sõltub eelkõige sellest, kui palju ökomärgiste taotluseid esitatakse, seetõttu ei ole täpset tulude kasvu võimalik hinnata, kuid eelduslik täiendav riigilõivutulu on perioodil 2024–2027 kokku umbes 80 000 eurot.

6.3. Metsateatise riigilõivu kehtestamine. Metsateatistele kehtestatakse riigilõiv 15 eurot.

6.3.1 Sihtrühm: metsaomanikud (sh u 104 311 erametsaomanikku). Muudatus mõjutab kõiki metsaomanikke, kes esitavad metsateatise, sh riik.

Igal aastal esitatakse keskmiselt 120 000 metsateatist.

Kaasnev mõju: **mõju majandusele** – mõju tegevusega kaasnevate kuludele.

Muudatus avaldab mõju ettevõtjatele ja füüsilistele isikutele, kes soovivad esitada metsateatise. Ühe metsateatise kulu ei ole suur, samas suurem rahaline mõju avaldub metsaettevõtjatele, mis siiski ei moodusta kogu tegevuskulust märkimisväärset osa.

Suurem mõju tekib riigile kui metsaomanikule - rakendades riigilõivu määra 15 eurot metsateatise kohta, oleks Riigimetsa Majandamise Keskuse poolt makstav riigilõiv aastas 372 000 eurot.

Riigilõivu tasumine kui täiendav tegevus on tehtud isikutele maksimaalselt mugavaks selle kaudu, et tasumine on võimalik kord aastas ja igakordse teatise esitamisel ei kulu täiendavat aega lõivu tasumisele.

6.4. Merendusvaldkonnaga seotud riigilõivude kulupõhimõttel ajakohastamine. Riigilõive muudetakse, lähtudes teenuse tegelikest kuludest.

6.4.1 Sihtrühm I: meresõiduohutuse ja sadamaseaduse alusel tehtavate toimingutega mõjutatud isikud – reederid, väikelaevade omanikud, lootsid, laevapere liikmed, sadamapidajad jt.

MSOSi alusel tehtavaid ülevaatusi viis Transpordiamet 2022. aastal läbi järgmises mahus:

- veesõiduki lipuriigi poolne tehniline ülevaatus: 228 ülevaatus;
- reederid ja laeva meresõiduohutusalane auditeerimine: 28 ülevaatus (laev ja reeder kokku);
- laevapere liikme töö- ja elamistingimuste ülevaatus: 15 ülevaatus;
- kemikaalitankerite lastioperatsioonide ülevaatus: 2022. a läbivaatusi ei tehtud, 2021. a toimus üks ülevaatus.

2022. aastal oli meremeeste registris kokku registreeritud 7638 kehtivate dokumentidega laevapere liiget. Transpordiamet viis 2022. aastal läbi 142 kutseksamit (92 laevajuhi ja 50 reakoosseisu liikme eksamit), lisaks 75 eksamit välisriikide kodanikele. Transpordiamet väljastas 285 meresõidudiplomit, 197 reakoosseisu kutsetunnistust ja 1253 diplomi kinnituslehte. Samuti väljastati 1134 väikelaevajuhi raadiosideoperaatori tunnistust.

Transpordiamet viis 2022. aastal läbi 38 lootsitasõidu eksamit ja 18 lootsi kvalifikatsioonieksamit.

Sadamaregistri andmete kohaselt on Eestis registreeritud kokku 235 sadamat. 2022. aastal viis Transpordiamet läbi kokku 58 sadama või sadamarajatise ülevaatus. Samuti viis Transpordiamet läbi üheksa riskianalüüsi ning kooskõlastas 11 turvaplaani.

Kaasnev mõju - mõju majandusele – mõju tegevusega kaasnevatele kuludele.

Muudatus avaldab mõju ettevõtjatele ja füüsilistele isikutele, kes maksavad riigilõive vastavate toimingute tegemise taotlemisel või lubade väljastamise või muutmise korral. Muudatus tervikuna ei too ettevõtjatele ja füüsilistele isikutele kaasa uusi kohustusi ega nõua neilt täiendavaid tegevusi.

Mõju ulatus on üldises plaanis pigem väike. Riigilõivude kulupõhimõttega vastavusse viimisel riigilõivumäärad tõusevad, kuid muudatused ei too kaasa täiendavaid kohustusi ning puudub tarvidus muutustega kohanemisele suunatud tegevusteks. Toimingud, mille eest tuleb tasuda riigilõivu, ei ole iga-aastased, selle sagedust muudatused ei mõjuta.

Sihtrühm II: Transpordiameti ametnikud (ligikaudu 20 ametikohta, kes on otseselt seotud Transpordiameti toimingutega merenduse valdkonnas).

Kaasnev mõju: **mõju riigiasutuste korraldusele** - mõju asutuste ülesannetele ja töökorraldusele.

Mõjuvaldkond: mõju riigivalitsemisele - riigilõivude tõstmisega ning riigilõivude lisamisega loa ülevaatamisele avatud menetluseta ei kaasne Transpordiametile kohanemiskulusi, kuna

asjaomaseid toiminguid viiakse läbi ja taotlusi esitatakse ka praegu, tegemist on Transpordiameti igapäevategevusega.

Muudatusega kaasneb eelduslikult positiivne mõju riigieelarve tuludele. Seaduse rakendamine ei too lisaks kirjeldatule kaasa muid täiendavaid kulusid ega uusi tegevusi riigile ja kohaliku omavalituse üksustele ega ka teistele seaduse rakendajatele.

6.5. Maismaatranspordivaldkonnaga seotud riigilõivude ajakohastamine. Riigilõivumäärad ajakohastatakse ning viiakse need paremasse vastavusse aja jooksul muutunud kulukomponentidega.

6.5.1 Sihtrühm I: Sõidukiomanikud

2023. aasta juuli seisuga oli liiklusregistris registris registreeritud ligi 1,2 miljonit sõidukit.

Kaasnev mõju - mõju majandusele – mõju tegevusega kaasnevatele kuludele.

Sõidukitega seotud registritoimingute lõivud suurenevad ligikaudu 15%. Registritoiminguid sõidukitega ei tee inimesed igapäevaselt, vaid suhteliselt harva, üldjuhul vähem kui kord aastas. Seega on mõju ulatus väike, kuna eelduslikul harva tehtava toimingu kallinemine 15% ei mõjuta inimeste käitumist oluliselt ja ei too kaasa kohanemiskulusi. Eeltoodud põhjustel on ka mõju avaldumise sagedus väike, kuna inimese igapäevane kokkupuude lõivudega on harv. Kuigi mõjutatud sihtrühm on suur, siis arvestades, et mõju ulatus ja avaldumise sagedus on väike, saab muudatuse kogumõju lugeda väikseks. Ka ei kaasne muudatusega ebasoovitavate mõjude kaasnemise riski, kuna lõivude tõus on mõõdukas ja seetõttu ei ole ohtu, et tehingud hakataks seetõttu tegema väljaspool registrit mitteametlikult.

Sihtrühm II: Juhtimisõiguse taotlejad ja omajad, erinevate tunnistuste taotlejad.

Aastas taotleb juhtimisõigust ehk käib teooria ja sõidueksamitel ligikaudu 40 000 inimest, juhulube vahetatakse aastas ligikaudu 75 000, ADR tunnistusi taotletakse ligikaudu 1000, sõidumeerikukaarte 9000, kutselise juhi pädevustunnistusi ligikaudu 1000, tehnõulevaataja atesteerimisi ligikaudu 100.

Kaasnev mõju - mõju majandusele – mõju tegevusega kaasnevatele kuludele.

Eelnimetatud toiminguid tehakse periooditi, mis vahelduvad kolmest aastast kümne aastani ehk mõju avaldumise sagedus on väike, samamoodi on väike ka mõju ulatus, kuna mõõdukas lõivu kallinemine ei too endaga kaasa kohanemiskulusi. Ka mõjutatud sihtrühma suurus, arvestades kogu riigi elanikkonna suurust, on väike. Seega võib muudatuse kogumõju lugeda väikseks ning sellega ei kaasne ka ebasoovitavate mõjude riski.

6.6 Tunnistuste ja lubade väljastamise või muutmisega ja sageduslubadega seotud toimingud

Kaasnev mõju - Mõju majandusele

Sihtrühm I: ettevõtjad ja ka füüsilised isikud, kes tasuvad riigilõive eelnõuga seotud toimingute tegemise taotlemisel või tunnistuste ja lubade väljastamise või muutmise korral. Muudatus tervikuna ei too ettevõtjatele ja füüsilistele isikutele kaasa uusi kohustusi ega nõua neilt täiendavaid tegevusi.

Sageduslubade keskmine riigilõivu tõus 23 protsenti ei oma märkimisväärset mõju lõivu adressaatidele. Kuigi protsentuaalselt tõusevad riigilõivude määrad samapalju kõigile sageduslubade omanikele, siis rahaliselt tõuseb enim suuremate üldkasutatava mobiilside teenuseid pakkuvate sideettevõtete panus. Selline lähenemine on põhjendatud, kuna eelnimetatud kliendid kasutavad proportsionaalselt rohkem regulaatori teenuseid ja ressursse (sageduste planeerimine ja järelevalve, turuanalüüsid, vaidlused jne.) ning samas kasutavad nad oma sageduslubasid otsese kommertstegevuse jaoks.

Mõju ulatus on pigem väike. Riigilõivude kulupõhimõttega vastavusse viimisel riigilõivumäärad tõusevad, kuid muudatused ei too kaasa täiendavaid kohustusi. Puudub vajadus uuteks tegevusteks, mis aitaksid muutustega kohaneda.

Mõju avaldumise sagedus on pigem väike. Riigilõivude tasumine ei ole igapäevane tegevus ning muudatused ei mõjuta riigilõivude tasumise sagedust.

Ebasoovitavate mõjude risk on pigem väike. Kuigi riigilõivumäärad tõusevad, ei oma need märkimisväärset mõju lõivu adressaatidele.

Kaasnev mõju - **Mõju riigiasutuste korraldusele**

Sihtrühm II. Sihtrühma suurus võrreldes riigiasutuste koguarvuga on pigem väike. Muudatused puudutavad üksnes TTJA-d.

Mõju ulatus on pigem väike. Toimingud on ka täna lõivustatud, seega ei muutu TTJA tööülesanded oluliselt ning halduskoormus ei kasva.

Mõju avaldumise sagedus on pigem väike.

Ebasoovitavate mõjude risk on riigiasutuste jaoks väike.

Sotsiaalne mõju

Sihtrühm. Muudatus puudutab isikuid, kellel on vajadus teha lõivustatud toiminguid.

Mõju ulatus on pigem väike, kuna muudatustega ei kaasne isikutele uusi kohustusi ega nõutavaid lisategevusi.

Mõju avaldumise sagedus on pigem väike. Riigilõivude tasumine ei ole igapäevane tegevus ning muudatused ei mõjuta riigilõivude tasumise sagedust.

Ebasoovitavate mõjude risk on pigem väike. Kuigi riigilõivumäärad tõusevad, ei oma need märkimisväärset mõju lõivu adressaatidele.

Seaduse rakendamisega ei kaasne demograafilist mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, samuti elu- ja looduskeskkonnale ega regionaalarengule.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevus, eeldatavad kulud ja tulud

Seoses riigilõivude tõstmisega suurenevad teatud määral keskkonnakasutusega seotud tegevust planeeriva või luba omava ettevõtja kulutused.

Keskkonnakaitselubade riigilõivudes tehtavate muudatuste põhjal võib lõivude laekumisest eeldada riigieelarve tulude kasvu. Riigilõivude laekumine sõltub eelkõige sellest, kui palju ja millised taotlejate grupid keskkonnaluba ja kompleksluba taotleavad, seetõttu ei ole täpset tulude kasvu võimalik hinnata, kuid eelduslik täiendav riigilõivutulu on perioodil 2024–2027 kokku umbes 4,52 miljonit eurot, s.o keskmiselt 1,13 miljonit eurot aastas (Tabel).

Tabel 4. Keskkonnakaitselubade riigilõivudest laekuv prognoositav lisatulu 2024–2027.

KOKKU 2024-2027	2024 prognoositav lisatulu	2025 prognoositav lisatulu	2026 prognoositav lisatulu	2027 prognoositav lisatulu
4 519 415	1 100 100	1 109 400	1 062 040	1 247 875

Ökomärgisega seotud riigilõivude muudatusega seotud eelduslik täiendav riigilõivutulu on perioodil 2024–2027 kokku umbes 80 000 eurot. Seaduse rakendamine nende lõivudega seoses ei too lisaks kirjeldatule kaasa muid täiendavaid tulusid, kulusid ega uusi tegevusi riigile ja kohaliku omavalituse üksustele ega ka teistele seaduse rakendajatele.

Rakendades riigilõivu määra 15 eurot metsateatise kohta, oleks metsateatiste kogu riigilõivu summa aastas ligi 1,8 miljonit eurot.

Keskkonnaametile kaasneb marginaalne lisakulu kehtivate riigilõivumäärades tehtavate muudatustega keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS. Kulu kantakse Kliimaministeeriumi valitsemisala IT eelarvest KOTKASe arenduseks eelarvesse planeeritud summadest.

Metsateatiste riigilõivuga seoses on kavas täiendav metsaregistri arendus, et oleks võimalik riigilõiv maksta kohe ka metsaregistri keskkonna kaudu.

Transpordiameti toimingutega merenduse valdkonnas seotud riigilõivude tõstmisel laekub riigieelarvesse täiendavalt u 86 500 eurot. Nagu eespool selgitatud, katab see Transpordiameti toimingute tegemisega seotud otsesed kulud.

Transpordiameti muude eelnõukohase seadusega seotud toimingute eest tasutakse riigilõive ligi 28,5 mlj eurot aastas. Riigilõivude tõstmine keskmiselt 15% võiks riigieelarvesse tuua täiendavaid vahendeid 4,275 mlj eurot aastas.

Raudtee, ehituse ja kutsekvalifikatsiooni tunnustamise riigilõivude tõstmisel on ette näha riigieelarve tulude suurenemist ligikaudu 148 000 euro võrra ning sageduslubade riigilõivude tõstmine keskmiselt 23% võiks riigieelarvesse tuua täiendavaid vahendeid 450 000 eurot aastas.

Riigile võivad tekkida kulud riigi omanduses olevate sõidukitega tehtavate toimingute eest, kuid need ei ole igapäevased ning on suhteliselt marginaalsed.

8. Rakendusaktid

Eelnõukohase seaduse vastuvõtmisega seoses ei ole vaja kehtestada ega muuta rakendusakte.

9. Seaduse jõustumine

Seadus on kavandatud jõustuma 2024. aasta 1. juulil. Eelnõu §-d 99–119 jõustuvad 2024. aasta 1. jaanuaril.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ministeeriumitele ning Eesti Linnade ja Valdade Liidule.

Eelnõu saadetakse arvamuse avaldamiseks ka Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Vee-ettevõtete Liidule, Eesti Sadamate Liidule, Eesti Veeühingule, Eesti Ringmajandusettevõtete Liidule, Eesti Jäätmeäitajate Liidule, Eesti Keskkonnaühenduste

Kojale, Eestimaa Looduse Fondile, SA-le Keskkonnaõiguse Keskus, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale, Eesti Keemiatööstuse Liidule, Põllumeeste Keskliidule, Eesti Talupidajate Keskliidule, Eesti Lihaveisekasvatavate Seltsile, Eesti Mäetööstuse Ettevõtete Liidule, Mäeseltsile, Eesti Geoloogia Seltsile, Eesti Turbaliidule, Geoloogiateenistusele, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidule, Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioonile, Eesti Tööstus- ja Kaubanduskojale, Eesti Omanike Keskliidule ja Eesti Toiduainetööstuse Liidule, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule, AS-le Eesti Raudtee, Rail Baltic Estonia OÜ-le, Edelaraudtee AS-le, Eesti Elektroonikatööstuse Liidule, Eesti Ringhäälingute Liidule, Go Track OÜ-le, GRK Eesti AS-le ja LEONHARD WEISS OÜ-le.

Metsateatise riigilõivu kehtestamisega seoses saadetakse eelnõu arvamuse avaldamiseks järgmistele huvirühmadele: SA Järvselja Õppe- ja Katsemetsakond; Luua Metsanduskool; Ambla Metsaühistu; Eesti Erametsaliit; Eesti Kaugmetsaomanike Liit; Eesti Keskkonnaühenduste Koda; Eesti Linnade ja Valdade Liit; Eesti Loodusturismi Ühing; Eesti Metsa Abiks; Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit; Eesti Metsamajandajate Selts; Eesti Metsaselts; Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda; Eestimaa Talupidajate Keskliit; Hiiumaa Metsaselts; Keskühistu Eramets; Läänemaa Metsaühistu; Metsahuviliste Selts MTÜ; Metsaühistu Eesti Metsad MTÜ; Minu Mets MTÜ; MTÜ Eesti Kaugmetsaomanike Liit; MTÜ Eesti Kutseliste Mesinike Ühing; MTÜ Eesti Metsa Abiks; MTÜ Eesti Metsaühistu; MTÜ Metsanduse Arendamise Ühing; MTÜ Pärnumaa Metsaomanike Selts; MTÜ Rannamänniku kaitseks; MTÜ Roheline Pärnumaa; Palamuse Metsaselts; Põhja-Eesti Metsaühistu MTÜ; Põlvamaa Metsaühistu MTÜ; Päästame Eesti Metsad MTÜ; Rakvere Metsaühistu; Saare valla erametsaomanike ühing; Saaremaa Metsaühing; Tallinna Metsaomanike Selts; Tartu Jahimeeste Metsaselts; Valgamaa Metsaühistu; Vardi Metsaühistu; Viljandimaa Metsaselts MTÜ; Viru-Lemmu Metsaselts; Virumaa Metsaühistu; Visa Metsaühistu; Vooremaa Metsaühistu MTÜ; Võrumaa Metsaühistu; Vändra Metsaühing; Ühinenud Metsaomanikud.

Algatab Vabariigi Valitsus

2023. a

Vabariigi Valitsuse nimel
(allkirjastatud digitaalselt)
allkirjastaja nimi
Valitsuse nõunik